

Kmetijski list

Glasilno „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 50.—
pololetno 25.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase K 1.—
uradne razglase 1-50
reklame 2.—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Za pravice ljudstva.

Govor poslanca Ivana Majcna.

Na 43. seji ustavotvorne skupščine je imel poslanec I. Majcen lep in važen govor, s katerim se je za ljudske pravice in koristi navdse toplo in uspešno zavzel. Ker je bil ta govor tudi uničujoča obsodba naših klerikalcev, zato je dvakrat potrebno, da ga preberejo pazljivo ne le vsi naši pristaši, ampak tudi vsi tisti kmetje, ki še niso v vrstah SKS. Majcnov govor se glasi po stenografičnem zapisniku tako-le:

Za ljudsko izobrazbo.

Gospoda! Kakor je vsem stanovom potrebna izobrazba, tako je potrebna tudi kmetkemu stanu, ki se mora strokovno izobraziti prav tako kakor drugi stanovi. Včeraj smo čuli gospoda poslanca Škulja, ki je rekel, da smo imeli mi kmetje gotove šole, v katerih so se izobraževali naši sinovi, da pa ti sinovi dandanes niso kmetje, da ne kmetujejo, ampak so postali čačarji ali pa so si preskrbeli kakšno drugo službo.

Klerikalci in kmetijsko šolstvo.

Vprašaj bi gospoda poslanca Škulja — žalibog, da ga ni tukaj — kdo je kriv, da tisti mladeniči niso na kmetijah, ampak da so dačarji itd. Tega je kriva tista stranica, kateri pripada tudi gospod poslanec Škulj. Kajti bivši deželni odbor, ki je imel kmetijske šole v rokah, ki je sprejel mladeniče in jim dajal tudi stipendije, ni gledal na to, ali je mladenič sposoben, ali bo enkrat res kmet, če se bo tega poklica oprijel, ampak gledal je samo na tiste, ki jih je gospod župnik ali gospod kaplan priporočal. Ko je fant dovršil kmetijsko šolo, se je zopet zatekel k župniku ali k kaplanu s prošnjo, naj mu preskrbi službo. In gospod kaplan ali župnik je pisal zopet tistem visokemu deželnemu odboru, naj da fantu službo, s kakršno pač ž. razpol. . . . češ ta mladenič — naš dober agitator in naš zvest pristaš ter bo naši stranki v veliko korist, ako pride na tako

mesto. Ker je deželni odbor seveda prošnji gospoda župnika ali kaplana ugodil, zato imamo danes te dačarje.

Mi smo za to, da se te šole prenove in da se vanje sprejemajo samo taki fantje in mladeniči, ki so zares kmetkega stanu, ki imajo veselje do kmetije in resno voljo, enkrat resnično sami kmetovati. Sem pa odločno proti temu, da bi se dajale ustanove takim mladeničem, ki se izobrazujejo za druge stanove, posebno pa še za politiko.

Izobrazba mladeničev v kmetijstvu.

Nadalje smo mi za to, da se naši kmetijski mladeniči izobrazujejo že v ljudski šoli v kmetijstvu. Mi hočemo, naj se že v ljudski šoli predava o kmetijstvu, da se bo mogel nato mladenič v ponavljajni šoli, kakršne imamo sedaj v Sloveniji, praktično poučevati v kmetijstvu. Da pa dobimo potrebno zemljo za ta namen, želimo, naj se v agrarno reformo sprejme določba, da se tudi vsa cerkvena posestva porabijo za šole, da bo vsaka šola imela nekaj travnikov in nekaj njiv, na katerih se bodo vršile poizkušnje s semeni in umetnimi gnojili. Tam bo mladenič videl uspehe umnega kmetovanja, obenem pa bodo imeli od tega korist tudi kmetje, ko bodo videli te uspehe in ne bodo hodili okrog kot neverjeten Tomež in izpraševali, ali bo to kaj koristilo ali ne.

Tudi cerkvena posestva pod agrarno reformo!

Zategadelj priporočam, naj se pridene členu 38. ustave ta-le odstavek: Cerkevna posestva, tudi mala, se morajo porabiti za praktični pouk kmetkega naraščaja. Za ekspropriacijo naj velja člen 43., da ne boste rekli, da hočemo mi cerkev oropati ali jej po silii vzeti. Po členu 43. naj se za cerkvena posestva dobi, kakor za druga veleposestva, primerna odškodnina. Seveda bodo gospodje

zopet rekli, da je bil Majcen zato, da se mora cerkveno premoženje odvzeň.

Če ima župnik veleposestvo.

Jaz mislim, da zadostuje pri nas člen 12., ki govori, da se duhovnik plača iz državnih sredstev. Če bo torej duhovnik plačan iz državnih sredstev, tedaj ne bo treba, da bi imel še veleposestva ali pa tudi srednja posestva v najemu. Kako je z duhovniki, ki imajo svoja posestva, nam bodi za zgled ta-le primer: V Št. Rupertu na Dolenjskem ima župnik veleposestvo; ker ima pa to posestvo, ne more opravljati svoje službe in mora imeti zaradi tega še enega kaplana. Tako imajo v Št. Rupertu namesto dveh duhovnikov tri duhovnike. Takih primerov imamo seveda še več. Zaradi tega bo tudi za državno gospodarstvo koristno, če se duhovnikom ta posestva odvzamejo, oziroma če se ta posestva izkoristijo za malega človeka, da pridejo pod agrarno reformo, ker se bodo potem duhovniki posvetili samo svoji službi in bo treba nastavljati tudi manj duhovnikov. Cerkevna posestva naj se zato porabijo za izobrazbo našega kmetkega naraščaja.

Klerikalna «ljubezen» do obrtnikov.

Nadalje moram omeniti, da se je včeraj gospod poslanec Škulj zelo zanimal za obrtnika. Tudi mi vem, da je obrtnik potreben in da je malega obrtnika treba varovati; smo tudi za to, da se sprejme v ustavo določba, naj se mali obrtnik varuje kakor je to omejeno v členu 23.

Ta gospoda pa, ki danes to govori, ni imela prej nobenega zmisla za obrtnika in ga tudi danes nima. Skrb za obrtnika ima samo na jeziku, da bodo časopisi pisali o tem, kako da se poteguje za obrtniški stan. Toda dejanja naj povedo, kako so ti gospodje delali z našimi obrtniki. Vzemimo samo to, kako je delal v tem oziru bivši deželni odbor. Kdo je bolj preganjal našega malega obrtnika nego ravno ta deželni odbor. Nakladal mu je posebne deželne nakla-

de, preganjal vsakega obrtnika, bodisi gostilničarja, bodisi kakega drugega, ki ni trobil v njegov rog. Zategadelj smo mi za to, da se obrtniki vseh strank, pa bodisi komunisti, socialisti ali kdorkoli, podpirajo. Poglejmo pa, kako delajo v tem oziru dandanes pristaši Vaše stranke! Če dobi gostilničar licenco za godbo in ples, župnik to prepoveduje z lece in pravi, da je to smrten greh ter vse fante in vsa dekleta javno ozmerja z lece. Godbo in ples pa imajo lahko v župnišču in tudi v tistih gostilnah, katerih lastniki so pristaši Vaše stranke, je vse dovoljeno. (Klici: «Povejte, kje je to!») V Št. Janžu se pleše v župnišču!

Bojniške blagajne.

Torej Vi niste za malega obrtnika, niste bili in tudi danes nimate zmisla zanj. Če bi bili za malega obrtnika, bi ne bili centralizirali bolniških blagaj. Ne bom trdil, da nima dobre strani centraliziranja bolniških blagajn. Vedeti pa moramo, da so bile prej okrajne bolniške blagajne poceni upravljane, da so imele po enega uradnika, danes pa moramo imeti v vsakem okraju tri drago plačane uradnike. Nastane vprašanje, kdo mora vse to plačati. Ali ne ravno mali obrtnik?

Obrtniške izkušnje.

Nadalje: danes se predpisujejo malim obrtnikom različne izkušnje. (Poslanec Brandner: «Od kdaj ste pa Vi zastopnik malih obrtnikov?») Prosim, to sem bil vedno in sem tudi še danes! Predpisujejo se torej razne izkušnje, kakor n. pr. za zobotehniko. Zobotehnik, ki je že 30 let izvrševal svoj posel, mora danes položiti posebno izkušnjo, če hoče še nadalje izvrševati svojo obrt. Zato je nujno potrebno, da se sprejme v ustavo tudi določba, ki malega obrtnika zaščiti.

Prosil bi torej, da se sprejme v člen 23., III. oddelek, «mali obrtnik», v člen 31. pa «zavarovanje malega obrtnika».

Protiv kartelom.

Nadalje se moram dotakniti tudi člena 36., ki pravi: «Oderuštvo

(navijanje cen) je prepovedano». Kakor je prej predgovornik, gošpod poslanec Kranjc, lepo razvijal, da se ravno kmetje in kmetice najstrože kaznujejo zaradi verižništva, da se pa niso kaznovali industriji, oziroma pravi verižniki. Zato bi jaz tukaj predlagal, da se dene notri ne samo verižnike, ampak da bi morali priti v to določbo tudi karteli, in da je prepovedano sklepati kartele.

Vzemimo, da se vsa industrija katerekoli stroke zaradi navijanja cen kartelira. Lahko si predstavljamo, kakšen vpliv bi to imelo na cene raznim izdelkom, ki bi jih dotični kartelirani industriji lahko čisto poljubno diktirali. Tudi to bi morala država prepovedati. (Poslanec Brandner: «Čisto prav!» Poslanec Stanovnik: «Krčmarji!») Ali pa zadrugarji! Tudi Vi ste obogateli od zadrug, ko ste z drvni kupčevali.

Kakor je že moj tovariš, gospod poslanec Rajar, zadnjič omenil, tega odstavka III. oddelka prvotno v ustavi ni bilo ter se je šele pozneje sprejel. Ni sicer popoln ta III. oddelek, vendar sem zadovoljen, da se je vsaj nekaj vanj sprejelo. Zategadelj izjavljam, da bom jaz in moji tovariši glasovali za ta oddelek. Prosim pa, da se predlogi, ki sem jih stavil, po možnosti sprejmejo v ustavo. (Odobrovanje in ploskanje.)

Na delu za ljudske koristi.

Poslanec Ivan Urek je stavil na ministra za vojno in mornarico dva upita, in sicer:

1. Za naše vojake.

Na svoje vprašanje sem dobil dne 9. februarja 1921. od gospoda ministra sledeči odgovor:

«Za prihodnje novačenje bom odredil, da se pri vseh zadrugah, katerim je davek v preteklem in tekočem letu odmerjen na krono po odločbi, da je en dinar vreden štiri krono, smatrajo za rednike, oziroma za tiste, ki se preživljajo sami, po členu 8. pod B, točkah 1 in 2, zakona o ustrojstvu vojske, oni, katerih

Iz Kalifornije.

Upam, da mi «Kmetijski list» dovolj skromen kotiček v svoji sredi. Ker se naš narod jako zanima za Ameriko, zato hočem tukajšnje razmere na kratko opisati, kar bo čitatelje nedvomno zanimalo.

Svetovna vojna je prinesla mnogo izprememb tudi v Ameriki. Po zadnji predsedniški volitvi se je vse vnovič poslabšalo. Vse morata prenašati v prvi vrsti delavec in kmet.

Med svetovno vojno se je delalo s polno paro po vsej državi, da so življenske potrebščine poskočile na nebotično visoke cene, toda bile so tudi visoke plače. Sedaj po končani vojni je ostalo vse pri starem do predsedniške volitve. Sedaj pa so kar mahoma pričele padati delavske plače do 40 odstotkov in še več, delavce so pričeli odpustčati in zapirati tvornice. Po poročilu, ki je bilo izdano dne 15. marca t. l., je v Združenih državah ameriških nad 4.500.000 delavcev brez

dele. Življenske potrebščine so pa prav tako drage kakor med vojno, da nekateri stvari so še celo dražje.

Sedaj, ko je odprta pot, da lahko tujci zopet prihajajo sem, so si kapitalisti in vojni dobičkarji izmislili nov način uničevanja delavca in naselnika, da ju prisilijo, garati skoraj zastoj. Vse na novo došle delavce zaposlujejo, stare pa odpuščajo. Prepuščeni samemu sebi, naj gladu pomrjejo. Novodošlecem plačujejo tako sramotno nizke plače, da zastdujejo komaj za stanarino.

Ali niti to jim še ni zadostil. Vsa skladišča so napolnili z blagom domačega izdelka in z od drugod importiranim blagom, vsled česar nadpolovica ameriške industrije počiva spanje pravičnega. S tem prisilijo delavce k temu, da delajo zastoj in živijo kakor vedo in znajo, farmerje (kmete) pa da prodajajo svoja živila napolni zastoj. Na mnogih krajih pa se živil še niti prodati ne more, vsled česar se kmetško ljudstvo seli v mesta, ker se po deželi ne more preživeti. Da je to

resnica, nam potrjuje statistika. V letu 1910. je bilo 65 odstotkov ameriškega prebivalstva po kmetijah in 35 odstotkov po mestih. V letu 1920. je bilo pa že 70 odstotkov prebivalstva po mestih in samo še 30 odstotkov na deželi. Pa mi bo morda kdo ugovarjal, češ če je toliko živeža, da ga kmet ne more niti prodati, zakaj so pa potem cene tako visoke? Prijatelj moj! Tu so si verižniki izmislili metodo, po kateri se izvrstno deluje. V dokaz, kako si pomagajo, naj navedem nekaj primerov, ki sem jim bil sam priča. V Čikagu so zavrgli lansko leto več vagonov krompirja, ki je zgnil; bil je namreč predrag, da bi ga mogli ljudje kupovati. Pred šestimi meseci so v San Francisku ptopčili v morju polno ladjo čebule, došle iz Avstralije. Pred tremi meseci so pa zmetali dve ladji avstralskega mesa ribam v vodo, ker se je izkvarilo in ga niso mogli prodati. Take stvari se dogajajo teden za tednom po najrazličnejših krajih Združenih držav ameriških. Verižniki raja vidijo, da živež

zgnije in da ga potem zavržejo, kakor pa da bi ga o pravem času prodali za nižjo ceno in zadovoljili ljudi.

Sedaj me pa morda kdo vpraša, zakaj vlada to dopusti? Na to vprašanje je pa najlažje odgovoriti. Zategadelj, ker so v vlado in poslanštva izvoljeni sami verižniki in večkratni milijonarji, ostali se pa dajo podkupiti z mastnimi nagradami.

Svetovna vojna je veliko izpremenila. Amerika po vojni ni več predvojnja Amerika. Verižniki morejo prosto odrati, o čemer jih je še posebno izučila vojna. «Free Country» (Svobodna država), kakor se imenuje Amerika, je še samo na papirju, v resnici je pa prava tiranija. Zato pa pride v Ameriki še do takih izprememb, do kakršnih je došlo v Avstriji in v Nemčiji ter v drugih državah. Ljudstvo se bo verižnikov in drugih pijavk gotovo osvobodilo, kajti mera ljudske potrepljivosti je že skoro polna.

John I. Bernik.

Sporočajte uredništvu našega lista vse važnejše dogodke svojega kraja!

zadruga plača 80 kron in manj letnega neposrednega davka.

Kakor sena zvedel, se je ta naredba merodajnim vojaškim oblastvom za rekrutovanje že tudi izdala.

Med tem časom pa se je v mesecu januarju 1921, začelo v vseh krajih Slovenije neposredni letni davek po višaj za 300 odstotkov, tako da one zadruge, ki so plačale leta 1920. do 80 kron neposrednega davka, plačajo v tem letu 80 krat 3, t. j. 240 kron, oziroma one zadruge (družine), ki plačajo v tem letu 80 kron, plačale so v letu 1920. 80 : 3 = 26 kron 66 vinarjev neposrednega davka.

Vsled tega so prišla davčna oblastva, katera izdajajo izkaze o neposrednih davkih rekrutovancev, oziroma njihovim družinam, v zvezi, da izdajajo nekatera kot izkaz pravo davčno podlago, to je oni pravilni neposredni davek iz leta 1919./1920. druga pa izkazuje zopet popolnoma napačno sedanje provizorno in privremeno trikrat povečani neposredni davek.

Ta okolnost in nepravilno umevanje sta v stanu provzročiti nepotrebne zmede ter neprilike in pritožbe med družinami nabornikov.

Nikakor ne gre, da bi one družine, oziroma novobranci, ki imajo po zgoraj omenjenem zakonu pravico do oprostite vojaške službe v kadru, za to, ker plačajo v tem letu trikrat večje davke, izgubili pri tem še pravico oprostitve vojaške službe, češ da plačajo s tem nad 80 kron neposrednega davka.

Ker se nabori letnika 1901. prične v Sloveniji že začetkom meseca junija 1921., stavim gospodu ministru naslednje vprašanje ter prosim, da mi blagovoli nanj podati nujni pismeni odgovor:

Je li gospod minister voljan izdati takoj naredbo na vsa vojaška oblastva v Sloveniji, ki se bavijo z rekrutovanjem, oziroma oprostitvami novobrancev vojaške službe v kadru, da zahtevajo od davčnih uradov izkaze o istinitem neposrednem davku iz leta 1919./1920., ne pa izkaze o sedanjem provizornem trikratnem zvišanju.

Za «Klub Samostalnih Seljaka»: poslanec Ivan Urek.

2. Proti pomanjkanju delovnih sil.

V Sloveniji vlada splošno pomanjkanje delovnih moči za obdelavo zemlje. Polja, vinogradi in travniki so v hribovitih in strmih legah, vsled česar je obdelovanje s stroji onemogočeno in se potrebuje do 300 odstotkov več delovnih sil kakor v južnih nehrbovitih delih naše države za enako delo.

Potrebnih poljskih delavcev pa ni dobiti niti za drago plačilo. Zategadelj ostaja zemlja le slabo obdelana in donaša tudi za 50 odstotkov manj, kakor bi morala donašati pri dobri obdelavi.

Nešteto je družin, v katerih sta samo oče in mati, oba dostikrat za delo nesposobna, pa jim vojaško oblastvo iz raznih razlogov, kakor so davek, sposobnost vodstva itd., ni osvobodilo njih sina vojaške službe. Takim družinam ostaja zemlja docela neobdelana, družine same pa brez živčevja.

Da se temu pomanjkanju delovnih sil pri kmetijstvu odpomore, dolžna je skrbeti država.

Imamo vojak, ki služijo v kadrih in ki po dovršenju najnujnejši vežbi sedaj v poletni dobi niti najmanj ne koristijo.

Da se vsaj delno odpomore pomanjkanju glede kmetijskega delavstva v Sloveniji in da se tako tudi ublaži beda posameznih družin, je nujno potrebno, da se dovolijo vsem poljedelcem, ki služijo v kadrih, šestdo osemletnski dopusti za obdelovanje polja, ki naj bi se pričeli že z dnem 1. junija ter zamenjevalno podeljevali do konca meseca oktobra tekočega leta.

Ti dopusti naj bi ne bili navezani na posebne prošnje, temveč podeljevali naj bi se po redu na prijave vojakov poljedelcev kar pri četah.

Železniška voznja za vojake, odhajajoče na dopuste in vračajoče se k četam, naj bi bila brezplačna, ker ravno bedne družine ne morejo plačevati dragih in daljnjih železniških voženj.

Gospoda ministra vprašam: Je li voljan omogočiti vojakom poljedelcem označene dopuste s tem, da izda na vsa vojaška oblastva nujno naredbo glede takojšnjega dovoljevanja dopustov?

Prosim za blagohoten pismeni odgovor.

Za «Klub Samostalnih Seljaka»: poslanec Ivan Urek.

Dalje je stavil isti poslanec na ministra za finance nastopna dva upita:

1. Za uvedbo davčnih knjižic.

Ljudstvo v Sloveniji je bilo vajeno svoje davke plačevati na davčne knjižice, v katere se je natančno zapisovalo, kateri davek in za katero dobo je plačan.

V zadnjem času pa so se davčne knjižice odpravile ter so se uvedla plačila po poštinih položnicah.

Pri tem pa nastajajo tako velike zmede in pomote, da davkoplačevalec ne ve, za kaj in za koliko časa je davek plačal. Prebivalci oddaljenejših krajev na deželi, ki so dostikrat do 20 km oddaljeni od glavne pošte, morajo, da plačajo davek, najmanj dvakrat narediti to pot, končno pa iz poštnega potrdila še vedno ne morejo razvideti, če so še kaj dolžni, če je davek pravilno vpisan in preračunjen (pri čemer se je zadnje čase storilo veliko napak) ter poleg tega nimajo za dokaz svojih plačil potrdil.

Tako so stranke zopet primorane hoditi na davčne urade, ki jim morajo vse osnove davka razložiti in za izvršena plačila izdajati nova potrdila, pri čemer imajo tudi davčni uradi dvojno delo in zamudo.

Vse to jako razburja davkoplačevalce v Sloveniji, ki odločno zahtevajo zopetno uvedbo davčnih knjižic in se protivijo vsakemu nadaljnjemu plačevanju davka po poštinih položnicah.

Da se po nepotrebnem davkoplačevalcev v Sloveniji ne razburja in da se ustreže njih želji, obenem pa razbremenijo davčne urade neprestanih in neprijetnih protestov ter dvojnega dela, kar tudi ni v korist države, prosimo, da blagovoli g. minister za finance nujno odrediti, da se vsaj z drugo polovico letošnjega leta, t. j. z dnem 1. julija 1921., prične s plačevanjem davka na knjižice, ki se naj v ta namen do tedaj izdado.

Za «Klub Samostalnih Seljaka»: poslanec Ivan Urek.

2. O pomanjkanju tobaka.

V Sloveniji vlada še vedno veliko pomanjkanje tobaka, zlasti tobaka za lulo in cenejšega cigaretnega tobaka.

Mesečni razdelilnik (primer je vzet iz brežiškega okraja) je takle:

1.) Kadihci lulo dobe 2 do 3 zavitke tobaka za lulo, zavitek cigaretnega tobaka in 3 cigare;

2.) kadihci cigaret dobe 100 cigaret in zavitek cigaretnega tobaka.

Po zatrdilu zmernih kadihcev zadostuje ta množina tobaka komaj za 6 do 8 dni. Mesečno bi bila potrebna torej najmanj štiri do petkrat večja množina kakor je spredaj predvidena.

Zatrjuje se nam, da je v državi tobaka dovolj. Zaradi pičle odmere tobaka izgubi država sama velik del dohodkov, kadihci pa so navezani na tobak, ki se ga po oderski ceni utihtotaplja iz raznih pokrajin države.

Gospoda ministra za finance nujno prosimo, naj nemudoma ukrene vse potrebno, da bo tabočna tvornica v Ljubljani razpolagala, oziroma razdeljevala v Sloveniji vsaj tri do štirikratno večjo množino cenejšega cigaretnega tobaka in tobaka za lulo, kakor pa dela to sedaj.

Za «Klub Samostalnih Seljaka»: poslanec Ivan Urek.

Odprto pismo poslancu drju. A. Korošču.

Vas kot nedosegljivo visokega dostojanstvenika slovenskega naroda se usojamo resno vprašati:

Ali ste v kaki zvezi z listoma, ki izhajata v Mariboru pod imenom «Slovenski gospodar» in «Straža»?

Ali nista omenjena lista glasili stranke, katere predsednik ste Vi?

Ce nam ne dokažete nasprotnega, potem bodite vsaj toliko dostojni, da ne govorite več o dostojnosti.

Ce boste vnovič poizkusili govoriti o dostojnosti v Beogradu, kakor ste to storili s svojimi slugami ob priliki debate o tretjem oddelku ustave, tedaj bomo mi dostojnost Vaše stranke in njenih časopisov v Sloveniji brezobzirno razgalili.

Zahtevamo od Vas, da ste v Beogradu ravno tako «dostojni», kakor doma v svojih govorih in v svojih listih, to je, da ste brezramni in brezvestni hujskači proti državnemu edinstvu v pogubo slovenskega naroda.

Ako tega ne storite, potem smatramo v interesu naroda in države za svojo dolžnost, da pribijemo v Beogradu Vaše hujskaštvo in Vaše protidržavno delo.

V Beogradu, 3. junija 1921.

Poslanci «Samostojne kmetijske stranke».

Mariborski poštenjaki.

Dika in ponos slovenske žurnalistike, «Slovenski gospodar», piše v svoji številki z dne 25. maja, na tretji strani, tudi to-le: «Mi posestniki in viničarji pa vprašamo, zakaj minister Pucelj — naravnost ne dovoli klanja telet vobče. Zakaj? » samostojni minister dovolil samo klanje bikov? » Končno pa zaključil notico tako-le: «Kdor pa se ne drži od samostojnih izdane postavne in proda telička brez dovoljenja, pride v hudo zasledovanje in kazen, kakor se je to že na več krajih zgodilo. Ker ne smemo prodajati teličk za klanje, prosimo naše g. modrega smostojnega ministra Pucelja, naj nam naravnost iz Beograda še pošlje recept, po katerem se naj ravnajo naše krave, da ne bodo več kotile teličk, ampak samo bikov!»

Evo, nekaj resničnih podatkov: Naredbo o zabrani klanja in izvoza mlade stoke (živine) je izdal ministrski svet dne 16. junija 1920. in je to naredbo seveda podpisal kot minister saobračaja tudi dr. Korošec. Iz spisov dotičnega akta je razvidno, da se je ta naredba dolgo pripravljala na predlog ministra poljoprivrede i voda in ministra za ispravu i obnovu zemlje. Veterinarsko oledenje se je že dne 6. maja 1920. branilo tozadevnih prestroгих odredb. Če pomislimo, da je naš dični kmet Roškar nehal biti poljedelski minister dne 17. maja 1920, tedaj stoji in drži, da se je ta naredba izdelovala in izdelala pod njegovim vodstvom in z njegovo vednostjo, da pa ni imel več časa je podpisati in da je bila ta naloga prepuščena za klerikalce le njih poglavarju drju. Korošču. Ko je naš tovariš Pucelj prevzel poljedelski resort, je bila med prvimi njegovimi nalogami tudi ta, da je skušal to od klerikalcev izdelano in izdano naredbo, če ne že popolnoma odpraviti, vsaj omiliti, in to zlasti z ozirom na pomladno sušo in grozeče pomanjkanje sena. Stavil je takoj na prvih sejah ekonomsko-finančnega komiteja ministrskega sveta predlog, naj se ta naredba ukini in dovoli prosto razpolaganje z vsjo živino, ker kmetje sami radi skrbe za to, da obdrže za rejo najboljše živali in tudi največje število, ki jim ga dopuščata prostor in krma. Z ozirom na še veliko pomanjkanje govejse živine po nekaterih krajih naše države, pa ostali ministri niso hoteli sprejeti predloga našega tovariša ministra Pucelja v polnem obsegu, ampak so mu ugodili le deloma, t. j. dovolilo se je klanje in prosto prodajanje telet-junčkov v poljubnem številu, a še to le za Slovenijo ter Hrvatsko in Slavonijo. Tako težko je popravljati grehe, ki so jih klerikalci zagrešili, ko so bili na vladi.

Zato pa moramo na poslednjo zahtevo mariborskih poštenjakov po receptih o bikocih odgovoriti: Za klerikalne bikece ga ni recepta in je ni pomoči. Amen!

Fajmošter Skulj in njegov deviški govor.

Gočovo je slovenski javnosti še v spominu, s kako veliko težavo in usiljivostjo se je prirnil doljenjevaški fajmošter na peto mesto kandidatne liste, da je po srečnem slučaju vendarle še ujadal mandat. Tudi klerikalni kmetje so namreč sprevideli, da jih gospoda slabo vodi in zastopa, pa so se bili uprli in duhovniki so morali od kandidaturo odstopiti. Samo Skuljček tega ni bil voljan storiti, kajti kaj je njemu klerikalizem, če on ni «paslanec». Ko se mu je torej posročilo prinititi se na peto mesto, je eznaljal v klerikalnem časopisu, da je njegova kandidatura dokaz posebnega spoštovanja in hvaležnosti do duhovščine s strani slovenskega kmeta. Taki neokusni in samo pri Skulju zmožni osebni slavospjevi so provzročali pri marsikaterem političnem župniku in dekanu na deželi precejšen nabol. Skulj veča namreč med katoliško inteligenco za velikega demagoga in kar se pameti tiče, pa za možakarja «minorum gentium». Ta svoj renome (sloves) si je ohranil tudi v klubu v Beogradu. Ker take stvari ne morejo dolgo tajne ostati, dasi jih prizadeži iz tostranske skromnosti ne obešata na veliki zvon, zato smo bili vsi silno radovedni, s čim bo ta zaupnik kranjske duhovščine prvič nastopil v zbornici in kako bo to svojo nalogo izvedel.

Pol leta smo mislili, da je mutast in da igra v zbornici «Nemo iz Portici». Na večer zadnjega maja, baš ob sklepu šmarnice, pa se je oglašil. Kratko sicer — morda 14 minut — in prazno, a glasno, da bi ne slišal upadati in da se ne bi zmotil pri deklamaciji svoje slabotne pesmice. Klub ga je iz zlobnosti poslal med obrtnike. Ko pa so mu poslanci SKS. upadali, češ da ravno Skuljeva stranka najbolj zatira obrtnika, da uničuje zlasti gostilničarski stan, je pričel Skulj ves rdeč retirirati, da je pravzaprav njegov namen braniti le «domačo» obrt, kakor lončarstvo in platnarstvo. Seveda branil tudi to ni, ampak je le nekaj deklamoval, da je taka obrt silno potrebna, kar vsi vemo, in sicer že tako dolgo, kar smo na svetu. Kako bi se ta obrt podprla, ohranila, razširila, pospeševala, izobrazila in usposobila za konkurenco z industrijo, o tem pa nima ribniški «paslanec» nikake pametne misli. Govoril je tudi nekaj zoper kmetijske šole, kakor da vzgajajo same dacarje. Na to mu je tovariš Drolfenik odgovoril, da to ni res in da je tudi on gojenec grmske šole. Tu pa je začutil poslanec Sušnik potrebo trditi, da je dotičnik, ki je krošnjiaril po Dolenskem z volovskimi in oslovskimi glavami, zategadelj zgrešil svoj poklic. Torej take nazore imajo ti gospodje: gojenec kmetijske šole, ki ostane na kmetiji, izgrešil svoj poklic.

Med govorom poslanca Skulja je bilo torej dosti smeha, za kar se pa on ni zmenil, boječ se, da ga ne zmotijo. Ko je bil ob sapa, mu je zaklical minister tovariš Pucelj: «Prav kakor pri Novi Štiti pred Marijino družbo, nič razločka ni nič napredka!» Odsel je v klop, brisaje si s čela znoj, zbornica pa se je krohotala.

Med govorom poslanca Skulja je bilo torej dosti smeha, za kar se pa on ni zmenil, boječ se, da ga ne zmotijo. Ko je bil ob sapa, mu je zaklical minister tovariš Pucelj: «Prav kakor pri Novi Štiti pred Marijino družbo, nič razločka ni nič napredka!» Odsel je v klop, brisaje si s čela znoj, zbornica pa se je krohotala.

Ker smo z izletom dosegli v vsakem oziru popoln uspeh, zato si štejemo v dolžnost, da zahvalimo vse, ki so nam omogočili krasne praške dneve in ki so znatno pripomogli k temu, da je rodil ta izlet tako bogate uspehe.

V prvi vrsti velja naša zahvala tovarišu ministru Pucelju, ki je storil vse, da je omogočil udeležbo na izletu manj premožnim posestnikom. Njegova zasluga je, da so odpadli stroški za potni list, da je bila plačana voznja po železnicah, da je dobil vsak izletnik 150 dinarjev in 100 čeških kron, njegova zasluga pa je končno tudi, da je bil izlet v redu pripravljen in tudi dobro izveden. Iskrena hvala mu!

Prav po očetovsko pa se je zavzel za nas tudi poslanik naše kraljevine, g. minister Ivan Hribar. Vedno nam je stal ob strani in v vsakem oziru je dokazal, da je v resnici zastopnik Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srečna bi bila država, če bi imela povsod take ljudi. Gospodu poslaniku naša najtoplejša zahvala!

Naša globoka zahvala pa gre tudi bratskemu češkoslovaškemu narodu in osobito vrlim Hanakom in Moravanom, ki so nas sprejeli s takim gostoljubjem, da smo bili naravnost presenečeni. Med njimi smo doživeli najlepše dneve, ki ostanejo vsem izletnikom neizbrisno v spominu.

Kakor češkemu narodu, tako pa velja naša zahvala tudi njegovi vladi, ki nam je dovolila vse mogoče ugodnosti in ki je skrbno pazila, da smo se počutili kakor doma. Iskrena hvala njej in njenim funkcionarjem! Hvaležno pa se moramo spominjati tudi zastopnikov češke poljedelske stranke in zastopnikov mesta Prage, ki so v enaki meri storili vse, da smo spo-

Naša globoka zahvala pa gre tudi bratskemu češkoslovaškemu narodu in osobito vrlim Hanakom in Moravanom, ki so nas sprejeli s takim gostoljubjem, da smo bili naravnost presenečeni. Med njimi smo doživeli najlepše dneve, ki ostanejo vsem izletnikom neizbrisno v spominu.

Kakor češkemu narodu, tako pa velja naša zahvala tudi njegovi vladi, ki nam je dovolila vse mogoče ugodnosti in ki je skrbno pazila, da smo se počutili kakor doma. Iskrena hvala njej in njenim funkcionarjem! Hvaležno pa se moramo spominjati tudi zastopnikov češke poljedelske stranke in zastopnikov mesta Prage, ki so v enaki meri storili vse, da smo spo-

Roškarjeva polomija.

Klerikalno časopisje, zlasti finejše duhteče mariborsko, je započelo prav originalno akcijo proti SKS. in njenim poslanecem. Učeni Sušnik, moderni Pušenjak in finočutni Hohnjec so zapregli svojo romantično fantazijo, se vrgli na tinto in grde zdaj po svojih organih vsakega našega poslanca, če se le oglasi. Opišjo ga celo, kako in kam gleda, s kom in kaj govori, refren vsega pa je, da so vsi poslanci SKS. pravi tepeci, popolnoma nezmožni, zabiti in zarukani, da je takorekoč za odlične klerikalne parlamentarce, kakršni so n. pr. čedni Stanovnik, stari Pišek, grdogledi Roškar, ženijalni Kranjc, trapist Nemanič, sfrizirani Pušenjak, ljubav pridigajoči Klekl in kakor se imenuje še vsa tista «Galerie schöner Köpfe»-gospoda, kateri je takorekoč prava igrača pozobati naše poslance in jih spraviti v koš. Po toliki bahariji ni čudno, če vsa zbornica ostrmi, kadar se oglasi k besedi kakšen tak kaludjer večne molččnosti ter to hvalisano učenost klerikalnih možakarjev tudi v dejanju izpriča.

Tak užitek se je nudil zbornici dne 28. maja predpoldne, ko se je

javil k besedi poslanec Roškar. Vsi sotovariši, poslanci raznih strank, so se zbrali v njegovi bližini, da vidijo to čudo. Pa je bilo tudi res zanimivo. Gledal je gudo — v tem so z nami edini tudi klerikalci — kakor bi kaj hudega storil in vplil, kakor bi ga bilo strah, da mora govoriti. Govor seveda brez nog in glave! Kaj Roškar ve, kaj je ustava! Rekel je, da njegove ljudi le Graz vleče, ker je tam bolje. Vsega zla je krivo to, ker so klerikalci ob mož in veljavo. Ko je on ministroval, sta se cedila nleko in med po slovenskih deželah. Iz samo sramežljivosti pa ni hotel izdati, če je morda zopet pri volji napraviti to čudo. Za klerikalne zadruge zahteva izvornice (jim diše! op. uređ.), ker se blagajne naglo suše. Poudaril je, da ni vedel, kakšen upit na ministra Pucelja je podpisal, z odgovorom ni zadovoljen in ga, kakor se je videlo, tudi ni razumel. On je za popolno svobodo, zoper vsako policijo in zoper ljubljanske žandarje. Ko so ga socialni demokrati spomnili na Zaloško cesto in njene žrtve, se je osramočen obrnil od poslancev ter nekaj brbljal ministrom Kukovecu, Uzunoviču in Krizmanu, ki so se klavernemu junaku od srca smejali. En hrvaški poslanec je med tem konstatiral, da je Roškar po zadnji strani zbog svojih «lepih» oči veliko bolj simpatičen in da bi bilo v interesu klerikalne stvari, če bi vselej tako stal. Ko je sprevidel, da ne bo lavorik, je nekaj zamrmral o pozni uri in da bo zato treba iti k jedi, pobral listiće svojega pisanege govora in jih nesel zopet nazaj k svojemu duševnemu očetu. Poslanci pa so ploskali, veseleč se konca, da je bil siromak ves v zadregi. Če se povemo, da je rekel o agrarni reformi, da je treba glede nje silne previdnosti, da ni treba dati zemlje vsakomur ter da on svoje hlape in dekle slabo plačuje in da zahteva od njih po 20 ur dnevnega dela, potem kot vestni kronisti nismo ničesar izpustili o tej zanimivi klerikalni prikazni, ki naj bi bil v SLS. nekak «Paradebauer» za procesijo.

Praški izlet.

Da se poučimo o napredku kmetijstva in da spoznamo veliko četo, ki ga je izvršil češki kmetovalec na polju svoje gospodarske in politične osamosvojitve, smo priredili izlet v Prago na veliko gospodarsko razstavo. Nehote pa smo pri tem dosegli še neko drugo važno stvar, da smo namreč globoko utrdili vezi, ki že od nekdanj spajajo jugoslovskega in češkega kmetovalca.

Ker smo z izletom dosegli v vsakem oziru popoln uspeh, zato si štejemo v dolžnost, da zahvalimo vse, ki so nam omogočili krasne praške dneve in ki so znatno pripomogli k temu, da je rodil ta izlet tako bogate uspehe.

V prvi vrsti velja naša zahvala tovarišu ministru Pucelju, ki je storil vse, da je omogočil udeležbo na izletu manj premožnim posestnikom. Njegova zasluga je, da so odpadli stroški za potni list, da je bila plačana voznja po železnicah, da je dobil vsak izletnik 150 dinarjev in 100 čeških kron, njegova zasluga pa je končno tudi, da je bil izlet v redu pripravljen in tudi dobro izveden. Iskrena hvala mu!

Prav po očetovsko pa se je zavzel za nas tudi poslanik naše kraljevine, g. minister Ivan Hribar. Vedno nam je stal ob strani in v vsakem oziru je dokazal, da je v resnici zastopnik Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srečna bi bila država, če bi imela povsod take ljudi. Gospodu poslaniku naša najtoplejša zahvala!

Naša globoka zahvala pa gre tudi bratskemu češkoslovaškemu narodu in osobito vrlim Hanakom in Moravanom, ki so nas sprejeli s takim gostoljubjem, da smo bili naravnost presenečeni. Med njimi smo doživeli najlepše dneve, ki ostanejo vsem izletnikom neizbrisno v spominu.

Kakor češkemu narodu, tako pa velja naša zahvala tudi njegovi vladi, ki nam je dovolila vse mogoče ugodnosti in ki je skrbno pazila, da smo se počutili kakor doma. Iskrena hvala njej in njenim funkcionarjem! Hvaležno pa se moramo spominjati tudi zastopnikov češke poljedelske stranke in zastopnikov mesta Prage, ki so v enaki meri storili vse, da smo spo-

znali njih globoko bratsko ljubezen. Hvala jim!

Ne na koncu pa je naša doznost, da izrečemo svojo globoko zahvalo še vinarškemu nadzorniku Bohuslavu Skalickemu. Njegovo delo je bilo, da so nam donesli praški dnevi take uspehe in posledica njegove neumorne pažnje je bila, da je bilo vse lepo urejeno. Prav posebno pa mu štejemo v zaslugi izlet na Moravo, ki je pomenil gotovo vsek vse prireditve. Vsa čast tovarišu Skalickemu!

Končno pa hvala tudi vsem tistim, ki so na katerikoli način omogočili, da je prinesel izlet tako bogate uspehe. Še enkrat: Naša iskrena hvala vsem!

Češkoslovenska republika in naša vina.

(Napisal višji vinarški nadzornik Bohuslav Skalický.)

Po naročilu gospoda ministra za poljedelstvo, tovariša Puclja sem se podal v češkoslovensko republiko, da bi proučil razmere vinske trgovine v republici. Razpoloženje glede naših vin in možnost izvoza naših vin v češkoslovensko republiko. Poleg tega pa naj bi tudi dognal, kaj pravzaprav ovira naše dosedanje trgovske stike in kako bi bilo mogoče te ovire odstraniti. Ob času, ko so obiskali kmetijsko razstavo v Pragi kmetovalci, zastopniki kmetijskih korporacij in kmetijski strokovnjaki iz vse Jugoslavije, sem priredil z njimi dva sestanka s češkimi odjemalci in veščaki, in sicer v Pragi in v Brnu. Tako so imeli naši intereseptje sami priliko čuti nazore in želje čeških odjemalcev našega vinskega prideka. Da zve tudi širša javnost, kako je treba urediti naše razmerje do odjemalcev v Češkoslovaški, podajam v nastopnem rezultatu svojih raziskovanj.

Češkoslovenska republika porabi letno 2.187.000 hl vina. Sama pridelava eno četrtino te množine vina, t. j. 537.000 hl, ostalo množino vina, t. j. 1.650.000 hl, mora pa uvoziti.

Iz tega sledi, da bi najmanj polovica jugoslovanskega vinskega prideka naša lahko odjem v češkoslovenski republiko. Ker bi bila tedaj pridobitev češkoslovskega trga, največjega pomočja za našo državo, zato moramo podvzeti vse korake, da to dosežemo.

Dobrih 80 odstotkov velike vinske trgovine v Češkoslovaški je v židovskih rokah. Trgovina nam ni posebno naklonjena, ker gravitira proti Pešti in Dunaju. Za nas pa mora biti najvažnejše stremiljenje, da ne dovažamo naša vina v republiko preko Pešte ali Dunaja, temveč da stopimo v direktno stike s češkimi odjemalci, zlasti s trgovci in korporacijami, ki uvažajo vina na debelo (udruženji porabnikov). Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na manjše, čile in zmožne trgovce in udruženja, ki imajo ravno najboljšo voljo stopiti z nami v direktno trgovsko zvezo. Poskrbeti bo treba, da se jim bodo pri nakupu in prevozu blaga nudile enake ugodnosti kot veletrgovinam, ker bi sicer ne bile zmožne konkurence in bi morale propasti.

Pred vojno sta bila v Češki znana malodane samo dva vinska tipa, in sicer belo «avstrijsko» in rdečo «ogrsko» vino. Oba tipa sta bila rezultat rezanja (cepljenja) vin, ki so ga osebito izvajali dunajski trgovci; pri tem se je skrbno gledalo na to, da se ni s cepljenjem preveč zakrilo prvotnega značaja avstrijskega in ogrskega vina. Na ta način so našli Avstrijci vedno odjemalce za svoja kiselska vina. Podobno je bilo tudi z «ogrskim» vinom. Med vojno se je spričo pomanjkanja blaga poselilo po vsem razpoložljivem blagu, danes pa lahko rečemo, da sta oba tipa zginila in se uveljavila neki mednarodni vinski mešanici brez vsakega tipičnega značaja.

Brezdvomno bi našla tedaj naša izrazita, tipična vina v češkoslovenski republiko hvalažne odjemalce.

Izmed jugoslovanskih vin so bila pred vojno v republiko še najbolj znana in razširjena *dalmatinska vina*, med katerimi so se uveljavila posebno težka, črna dalmatinska vina.

Podjetni Dalmatinci imajo v vseh večjih mestih češkoslovenske republike svoje zastopnike. Zelo težaven je bil promet z dalmatinskim vinom med vojno in tak je ostal še do danes. Dalmatinsko vino se uvažava dandanes v republiko ponajveč preko Trsta, pri čemer mora prestajati težko konkurenco z italijanskim vinom. Dandanes se v republici že mnogo italijanskega vina prodaja pod imenom dalmatinskega vina, za katerega so uvozne prilike dokaj težavnejše.

Jugoslovanska vinska trgovina trije zelo pod okolnostjo, ker nimamo direktne stike z republiko, temveč moramo svoje blago prevažati preko Avstrije, ki nam s svojo prometno in tarifno politiko zelo otežkočuje medsebojne trgovske stike. Pri trgovinskih pogajanjih z Avstrijo naj bi se torej merodajni faktorji posebno ozirali na izvozne potrebe naših poljedelskih proizvodov, predvsem vina, in skušali izvozovati vsemožne prometne in tarifne olajšave preko Avstrije.

Za vina iz južnih delov naše države, zlasti iz Vojvodine, Srema in Srbije, bo gotovo najboljša prometna cesta na sever Donava. Dandanes pa je promet po Donavi takorekoč monopol nekaterih tvrdk, ki so vozne tarife tako zvišale, da nima tačas Donava za izvoz vina nikakega pomena.

Če cenejšim, hitrejšim in točnejšim prevozom našega blaga potem parobrodov bi se dalo od pomoči obstoječi prometni mizeriji. Zato naj bi se merodajni faktorji kar najbolj mogoče potrudili, da se te razmere izboljšajo. Dejstvo, da imamo že danes letno nadprodukcijo dveh milijonov hektolitrov in da se bo v 10 letih povisala ta nadprodukcija lahko na tri milijone hektolitrov, da misliti in zahteva hitre in energične ukrepe, ker drugače doživimo ludo gospodarsko krizo, ki utegne omičiti na tisoče in tisoče manjših gospodarjev in ki prislili ljudstvo, kakor svoje dni filoksera, da zapuste rodno grudo ter si poiščejo zaslužek in srečo preko oceana.

Daljnja zapreka naši vinski trgovini s Češkoslovaško je razmeroma visoka cena vina; prva zapreka pa so visoke prevozne tarife na naših železnicah in tehnične ovire pri prevozu posode in vina.

Zal, da naši carinski in prometni organi še vedno ne vedo, da je treba izvoz naših kmetijskih proizvodov, ki jih imamo v izobilju, z vso silo in z vseno možnimi olajšavami pospeševati, ker le tako moremo priti do blagostanja.

Pred vsem je treba odpraviti vse davkatve, ki so v zvezi z vinskim izvozom, zlasti carino. Čeprav je ta minimalna, nam vendar jemlje konkurenčno možnost.

Kako ogromno škodo je povzročilo našem vinskemu izvozu naglo in neuteemeljeno zvišanje izvozne carine na vino na 100 dinarjev spomladi lanskega leta, si more le malokdo predstaviti. Ta odredba je uničila nekaj ambicioznih češkoslovenskih trgovskih podjetij, ki se danes ne upajo več k nam priti po blago, boječ se enakih eksperimentov še vnaprej. Take odredbe se ne smejo nikoli več ponoviti, če nečemo, da se ne odvrnejo popolnoma zunanji odjemalci od nas. Vse drugače postopajo v tem oziru naši konkurentje, Italijani in Francozi, ki v kljub veliki oddaljenosti postavljajo vino v češkoslovensko republiko kar najceneje.

Pri uvozu na debelo stane danes devetodstotno, v republiko postavljeno vino:

- 1.) francoskega izvora čl. K 10-25 (okoli 20 naših kron);
- 2.) italijanskega izvora čl. K 11-38 (okoli 22 naših kron);
- 3.) madžarskega izvora čl. K 12-36 (okoli 24 naših kron);
- 4.) jugoslovenskega izvora čl. K 13-60 (okoli 26 naših kron);

Voznina znaša za 100 kg pri francoskem blagu 5 čl. K, pri italijanskem čl. K 2-50, pri ogrskem 2 čl. K in pri jugoslovenskem čl. K 4-50.

Prvi pogoj, da lahko s svojim vinom na čemem trgu konkuriramo, je tedaj izdatno znižanje železniških tarif pri izvozu vina, in sicer najmanj za 50 odstotkov. Navadno namizno vino, ki velja nad 10 čl. K, ni zmožno konkurence.

Pa tudi v drugem oziru je treba nakup in dobavo vina zunanjim odjemalcem na vse načine olajšati. Zlasti je potrebno, da nudimo zunanjim kupcem na pripravnih krajih večje množine vina enotne kakovosti. Zato bi bilo treba ustanoviti družbe, ki bi — najbolje združenim potem — nabirale vino pri svojih članih in ga blizu prometnih središč, vsaj blizu večjih železniških postaj, skupno vketile in primerno oskrbovale, da ga ob potrebi v kolikor mogoče za transport in konsum pripravno stanju lahko ponudijo zunanjim odjemalcem. V vsakem večjem prometnem središču, ki računa na izvoz vina preko državnih meja, naj bi se ustanovila posebna prometna pisarna, ki bi brezplačno informirala češke trgovske kroge o nakupnih virih, vinskih cenah, transportnih prilikah itd. ter proti zmerni proviziji posredovala nakup in eksportno vino.

Pomisliti moramo, kako gredo na primer Italijani nakupovalcem vina na roko. Ob gotovih dneh, prej seveda dovolj razglašeni, pripeljejo cele

vlake vina iz Trsta preko Avstrije v Prago, kjer ga na licu mesta razprodajajo. Vinski trgovci ali drugi odjemalci nima tedaj nikakih stroškov z nakupom vina in dobi vino v potrebni kakovosti in množini doma, ne da bi mu bilo treba podvzeti dolgo pot v vinske kraje; positi riziko transporta ter se boriti z vsemi možnimi transportnimi in tarifnimi ovirami in nenaklonjenostjo kratkovidnih fiskalov. Ako hočemo tedaj uspešno konkurirati, moramo posnemati svoje konkurente. Gotovo je, da lahko z Italijani konkuriramo glede kakovosti vina, zlasti belega, kateri v republici nedostaja. Gotovo je tudi, da so nam vsi narodnozavedni faktorji v republici zelo naklonjeni in dvoma ni, da bomo svoje blago lahko prodali, ako ga postavimo pod istimi pogoji na češki trg kot konkurencija.

Naloga naše osrednje vlade pa je, da izvoznike v tem stremljenju z vso resnostjo podpira. Kakor sem zvedel, so si vse države pri sklepanju trgovinskih pogodb s Češkoslovaško zagotovile izdaten uvozni kontingent svojega vina, tako zlasti Francoska (100.000 hl), ki se z vso močjo trudi obvladati češki vinski trg, in Italija (90.000 hl). Če je storila tudi naša država pri trgovinskih dogovorih s Češkoslovaško enako, mi ni znano. Kolikor vem, ima češkoslovaška vlada namen, po možnosti uvoz tujih vin ovirati, že zategadelj, da štiti domačo vinsko produkcijo in svoje pivovarstvo. Odtod izvira gotovo tudi visoka uvozna carina na vino, ki znaša čl. K 3-60, izza dne 1. junija pa celo 5 čl. K za liter vina; tej carini je treba priseti seveda še druge davkatve, ki znašajo do čl. K 1-30 pri litru.

Gotovo ima naša vlada v rokah izdatno sredstvo, s katerim lahko uvoz jugoslovanskega vina v češkoslovaško republiko silno pospeši. To je junktim med izvozom vina in uvozom češkega industrialnega blaga. Češkoslovaška je industrialna država in njena industrija se nahaja v hudi krizi; velika nadprodukcija pri silni zunanji konkurenci. Osebito, kar se tiče gospodarskih strojev, je češka industrija svetovnoznana. Ali ni naravno, da krije Jugoslavija, ki ima velik nedostatek na takih strojih, svojo potrebo v bratski republici in jej v zameno ponudi tisto, kar ima sama v izobilju, n. pr. vino?

Ali ne bo tako jugoslovanska-češkoslovenska vzajemnost praktično najbolj realizirana? Obe bratski državi ojačata na ta način svoje medsebojne gospodarske stike kar najbolje in učvrstita s tem tudi svojo politično pozicijo. Naj bi to izdatno vpoštevali vsi krogi, ki volijo našo trgovsko politiko in ki imajo vpliv nanjo!

Kvalitetna vina.

V republici vlada občutno pomanjkanje kvalitnih buteljskih vin in dvoma ni, da bi se naša kvalitetna, zlasti fina štajerska vina, tam lahko primerno uveljavila. Trgovina s kvalitnimi vini pa je zelo težavna. Ako se dajo v odprti posodi v roke vinski trgovcem, tedaj pridejo le redkokdaj v isti kakovosti v roke konsumentu. Ako pa si hoče kak pridelovalec doslej nepoznanega vina pridobiti odjemalce, tedaj je prvi pogoj, da pride tako vino pristno, t. j. v originalni kakovosti, konsumentu v roko. Ker pa je skoraj nemogoče izvažati naša kvalitetna vina v buteljkah, zato bi bilo potrebno, da se v Pragi, oziroma še v kakem drugem večjem mestu, ustanovi lastna trgovina z buteljskimi vini, ki bi morala skrajno realno postopati in spravljati le naša najboljša, neoporekljivo šolana vina v zaprtih steklenicah v promet. Vino bi se pošiljalo tja v sodih in šele po primernem šolanju na licu mesta bi se polnile z njim steklenice ter nato oddajale kupcem.

Tako vinsko zalogo bi bilo treba ustanoviti združenim ali družabnim potem, ker bi morala razpolagati s primernim kapitalom. Gotovo je, da bi se sčasoma naložen kapital dobro obrestoval.

Vinska razstava.

Vinarški odsek «Kmetijske družbe za Slovenijo» v Mariboru je sprožil misel, da bi se naša vina razstavila na prihodnji kmetijski razstavi v Pragi, ki bo meseca maja leta 1922.

Gotovo bi bilo zelo umešno seznaniti češke trgovce in porabnike z našimi vini, da bi se na ta način prepričali, kako blago se pri nas dobi in kam se jim je ob potrebi obrniti.

Po zrelem predurku in posvetovanju z veščaki v Češkoslovaški sem prišel pa do zaključka, da naj kmetijska razstava pravi forum, pred katerega naj postavimo svoj pridelek.

Kmetijske razstave posejajo po veliki večini le kmetovalci, katerim so pred vsem take prireditve namenjene. Ako hočemo kmetijske proizvode, kakor vino, spraviti v promet, tedaj jih moramo postaviti tja, ka-

mor zahajajo trgovci. Zategadelj mislim, da bi bil za to namen najprikladnejši praški veletrg (velesejem), ki ga posejajo v prvi vrsti trgovci in odjemalci kmetijskih in drugih proizvodov. Zaradi te zadeve sem šel k ravnateljstvu praških vzorčnih veletrgov in se tam o njej razgovarjal z raznimi referenti, ki so mi obljubili vsestransko pomoč.

Prihodnji praški veletrg bo od dne 1. do dne 8. septembra t. l. Priglasitve za udeležbo je bilo treba vložiti do dne 31. maja, vendar bi sprejemna ravnateljstva izjemoma naše priglasitve tudi pozneje, t. j. do dne 30. junija. Na razpolago bi nam bil poseben, primerno velik paviljon, katerega polovica bi služila za izložbo, druga pa za poizkuševalnico. Stroški bi bili razmeroma nizki, torej premagljivi.

Stvar bi morala vzeti v roke kaka osrednja strokovna organizacija, ker pa take še nimamo, glavne strokovne korporacije v državi, kakor «Kmetijska družba za Slovenijo», «Hrvaško-slovensko gospodarsko društvo» in «Srbsko poljoprivredno društvo». Podjetje bi morala financirati država.

Te korporacije naj bi sklicale takoj skupno sejo delegatov, se posvetovale o izvedbi izložbe ter izvolile ožji odsek, ki naj bi storjene sklepe realiziral. Ta odsek bi moral prijaviti takoj svojo udeležbo na letošnjem praškem veletrgu in obenem sestaviti izkaz tipičnih vin iz vse države, ki naj bi se na veletrgu prodajala.

Na ta način bi se češko občinstvo hitro seznanilo z blagom, ki je pri nas na razpolago; storil pa bi se lahko tudi prvi korak do trgovskih zvez s češkoslovaškimi odjemalci.

Poverjenišтво za javna dela.

Mnogi se obračajo na ta naslov z različnimi prošnjami in zahtevami in od podpisanega pričakujejo ugodno rešitev svoje zadeve. Med tem prošnjami in zahtevami je mnogo takih, ki ne spadajo v delokrog tega poverjenišstva. Vsa javna dela odpadajo na poverjenišтво za javna dela in na gradbeno ravnateljstvo, ki se sicer nahaja v Ljubljani v isti hiši, ki pa je samostojen urad, podrejen naravnost ministarstvu gradjevin. Z gradbenim ravnateljstvom takorekoč nimam nobene opravke. V moj resort spadajo: državni montanistični obrati (cinkarna v Celju, premo-govnika v Velenju in v Žabukovci), državna zdravilišča (Rogaška Slatina, Dobrna), ves tujski promet in III. oddelek gradbenega ravnateljstva, pod katerega spadajo avtonomne (deželne, okrajne in subvencionirane) ceste. Vse visoke stavbe, elektrarne, zadeve parnih kotlov in podobno pa spada v delokrog gradbenega ravnateljstva.

Toliko v pojasnilo, da interesenti ne bodo vse mogoče in nemogoče zahtevali od podpisanega. Seveda sem pa vedno kot privatna oseba na razpolago za različna posredovanja v zadevah, ki ne zadevajo mojega resorta.

Poverjenik za javna dela:
dipl. agr. A. Jamnik s. r.

Osuševanje cerkniškega jezera.

(Napisal Matevž Martincič v Dole-
njem jezeru.)

V zadnjem času je vprašanje osuševanja cerkniškega jezera toliko napredovalo, da je upati, da se z deli v najkrajšem času vendar že enkrat prične. Ker so pa mnenja veščakov različna, nekateri izvedenci so celo očitni nasprotniki teh del, češ da je vsako osuševalno delo zastoj, zato sem se namenil popisati svoje izkušnje, katere sem si pridobil tekom večletnega opazovanja cerkniškega jezera in njegovih pritokov, posebno pa njegovih požiralnikov.

Od leta 1877. pa do leta 1910. sem porabil skoraj ves svoj prosti čas za preiskovanje jezera in njegovih pritokov in odtokov. Preiskal sem vse podzemne luknje in opazoval njih delovanje, kadar je bilo jezero suho in kadar je nastopila, oziroma padala, voda. Na podlagi teh opazovanj sem prišel do zaključka, da se da jezero z lahkoto osušiti. Tudi stroški osuševanja bi ne bili v primeri s poznejšo rentabilnostjo tako veliki, da bi se moglo imeti kake pomisleke.

Nikakor ne trdim, da bi se moglo jezero tako osušiti, da bi ga voda nikdar več ne poplavljalna, pač pa bi se lahko doseglo, da bi bilo jezero suho od rane spomladi pa do trde

jeseni, to je nekako od konca meseca marca, ko ponehajo pomladanski povodnji, pa tja do konca meseca oktobra, ko se prične zopet običajni jesenski nalivi. Sedaj stoji voda vse leto, oziroma odteče le ob izredno suhem vremenu proti koncu meseca julija. Jezero ostane suho navadno mesec dni, ob nekoliko večjem deževnem vremenu pa voda jezero zopet zalije. V bolj mokrih letih pa voda sploh ne odteče.

Navadno doseže visoka voda v jezeru višino 4 m nad terenom. Ko visoka voda odteče, ostane v jezeru še 1 m do 50 cm vode in ta stoji, potem cele mesece. Zadostuje le malo dežja, da voda zopet za nekaj centimetrov naraste, kar se ponavlja vse poletje tja do konca meseca julija, če nastopi potem suho vreme.

Kje tiči torej vzrok, da ne odteče vsa voda iz jezera? Krivo, so temu struge in žrela požiralnikov, ki so 1 m do 2 m višja kakor teren. Da se s poglobitvijo teh strug in požiralnikov še ni pričelo, je nedopustljiva krivda merodajnih faktorjev. Odločilno vlogo igrata pomislek, če bo voda po dovršenih delih tudi v resnici odtekla, in strah, da bodo vsled tega trpeli nižje ležeči kraji.

Na te dve vprašanji bi se kaj lahko odgovorilo, ako bi se moglo predgledati podzemne rove, po katerih se odteka voda iz cerkniškega jezera v Bistri in Verdu. Ker je pa to absolutno nemogoče, moramo — ako hočemo priti v tem toliko komplikiranem vprašanju do kaknega pozitivnega zaključka — opazovati količino vode, katerega odteka iz jezera, več let ob različnih in gotovih časih. Ob istih časih moramo primerjati količino vode, ki se skozi podzemne rove izliva v planinsko kotlino, pred vsem pa izvirke v Bistri in Verdu. Tukaj pa je treba pripomniti, da se ne steka v planinsko dolino samo voda iz cerkniškega jezera, ampak tudi voda Pivka, ki teče skozi postojnsko jamo. Istotako je treba pripomniti, da voda, ki prihaja v Bistri in Verdu na dan, ni vsa izključno iz cerkniškega jezera in planinske kotline, ampak da je med njo tudi vsa padavina, ki se je nabrala med Logatcem, Rakekom, Cerknico, Borovnico, Bistri in Verdrom. Na vsem tem nad 140 km² obsejajočem prostoru z izredno obilno padavino ni najmanjšega potočka, po katerem bi se voda po površju odtekala. Jasno in nepobitno je torej, da se odteka vsa voda tega obsejnega kraškega hribovja med skalami in razpoklinami v podzemne rove ter da prihaja v Bistri in Verdu na dan. Površina tega hribovja je za polovico večja od površine hribovja, iz katerega se izliva padavina v cerkniško jezero.

Kadar stoji voda v cerkniškem jezeru 150 cm in več nad terenom, se lahko konstatira, da bruha izvirki v planinski kotlini, Bistri in Verdu manjši vode, kakor je pa požirajo požiralniki v cerkniškem jezeru. Kadar pa doseže voda v jezeru višino 5 m in več, se takoj opazi, da požirajo požiralniki skoraj polovico manj vode. Tako visoka voda nastopi pa le v izredno mokrih letih, kakršna so bila leta 1875., 1878., 1882., 1895., in 1905. Ko izredni nalivi ponehajo, prične voda polagoma padati, in ko doseže višino od 5 m nižje, se takoj opazi, da požirajo požiralniki zopet toliko vode kakor prej. Sedaj nastane vprašanje: kaj je vzrok temu pojavu? Pod kraškimi hribovjem med Logatcem, Cerknico, Bistri in Verdrom se nahajajo brezdvomno velikanske votline, v katerih se nabere lahko milijoni in milijoni kubičnih metrov vode. Ko doseže voda v jezeru višino 5 m, so ti podzemni rezervarji že napolnjeni z vodo. Odtok iz teh rezervarjev v Planino, posebno v Bistri in Verdu, je za polovico manjši, kakor pa dotok iz cerkniškega jezera v te podzemne prostore. Iz tega dejstva je jasno razvidno, zakaj požiralniki v jezeru ob visoki vodi polovico manj požirajo. Ze od narave same je torej preskrbljeno, da ne bo imelo nobenih slabih posledic ne v planinski kotlini in ne v Bistri in Verdu, če se v jezeru vsi požiralniki do skrajnosti poglobijo. Odtokno razmerje v imenovanih krajih bo ostalo isto. Doseči, da bi se visoka voda iz jezera v krajšem času odvedla, je absolutno nemogoče in tega tudi ne zahtevamo. V našem pri-

meru gre samo za hitro odvajanje male vode, ki stoji v jezeru vse po letje, da izgleda jezero kakor zane-marjena mlaka. S poglobitvijo strug in požiralnikov bi se odtok te nizke vode v toliko izboljšal, da bi se odtokla v osmih dneh, medtem ko stoji sedaj vodu v jezeru dva do tri mesece. Da se z uravnavo strug in požiralnikov še vedno odlašajo, je veliko kriva teorija nekaterih strokovnjakov. Po tej teoriji je namreč ustroj cerkniškega jezera enak ustroju nekaterih balkanskih periodičnih jezer. Ti strokovnjaki trdijo, da bi se vsled poglobitve požiralnikov v jezeru voda zopet v jezero zlivala, čim bi začela voda v jezeru vpadati. In to trditvev hočem z dokazi ovreči.

Daljšava med požiralniki v cerkniškem jezeru in med izvirkii v Bistri in Verdu znaša v značni črti 20 km. Ker pa vemo, da se voda v svojem toku ne ravna po značni črti, ampak da so podzemski rovi kolikor toliko zviti, naj znaša daljšava podzemskega toka 30 km. Višinska razlika med cerkniškimi jezerom in izvirkii v Bistri in Verdu znaša 258 m, kar da daljšava 80 km 8½ m pro mille padca. Mislim, da ni treba še posebe poudarjati, da je to velikanska strmina. Tudi iz dejstva, da je kamenje v požiralnikih od vode močno izglodano in izbrušeno, da se čuje med skalovjem močno bobnenje vode, nam potrjuje, da ta velikanska strmina v resnici obstoja. Jasno je torej, da voda pri toliki strmini po poglobljenih požiralnikih ne bo nazaj tekla v jezero.

Da pa nima poglobitev požiralnikov nikakih slabih posledic za nižje kraje, je razvidno iz sledečega:

Leta 1908. smo posestniki jezera nabrali med seboj vsoto 2300 K za poglobitev Male Karlovice in nekaterih strug. Na okrajno glavarstvo v Logatcu smo vložili prošnjo, da nam dovoli to delo izvršiti. Od okrajnega glavarstva na lice mesta poslani veščak je pa podal svoje mnenje v tako nejasnem zmislu, da nam glavarstvo na podlagi te izjave ni dovolilo omenjenega dela izvršiti, ampak nam samo dovolilo, da očistimo požiralnike vej in bičevja, ki jih je voda v zadnjem času nanese la in s tem požiralnike zamašila. Vkljub tej prepovedi smo izkopali nekoliko strug in Malo Karlovice za več kakor en meter poglobili. Seveda smo izvršili vsa ta dela tajno, ker sicer bi nas glavarstvo drakonsko kaznovalo. Da je bilo to delo precej obsežno, se razvidi iz tega, da smo porabili 40 kg smodnika in 35 dinamitnih nabojev.

Od tega časa se mala voda veliko hitreje odteka, kar ima velik učinek na razvoj trave, katera se je po množini in kakovosti precej izboljšala. Tudi kraj, kjer poprej ni rasla trava, so se začeli zaraščati.

V Planini, Bistri in Verdu se niti najmanj ne opazi, da bi že izvršena dela slabo učinkovala na te kraje, dokaz torej, da za nižje ležeče kraje ne bo imelo nikakih slabih posledic, tudi če se požiralniki do skrajnosti temeljito regulirajo.

Pripomni še, da ne prihaja vsa voda iz jezera v planinski kotlini na dan, ampak da se je velika množina odteka naravnost v Bistvo.

Zaradi sedanjih nenormalnih razmer se z delom v velikem obsegu še ne more pričeti, začne naj se pa takoj z najnujnejšimi deli. Le začne naj se že enkrat, ker je zadeva tako nujna in bi bil naravnost pregrešek, če bi se z deli še nadalje odlašalo. Kadar se bo pa delo pričelo, naj se ozira na mnenje tistih domačih ljudi, kateri imajo vsled mnogoletnega opazovanja požiralnikov največ izkuštva.

Na koncu naj mi bo dovoljeno še neko zagonetno vprašanje razjasniti.

Prod davnimi leti ni bilo jezera, ali bolje rečeno, mala voda je takoj, neposredno za veliko vodo, odtokla. Jezero je bilo torej suho od konca meseca marca pa tja do konca meseca oktobra. Dokaz temu so ostanki velikih hrastovih drevov in korenin, ki se nabajajo na raznih krajih v jezeru v zemlji. Kaj je torej povzročilo, da je začela mala voda v jezeru zastajati?

Požiralnik »Svinjska jama« leži izmed vseh požiralnikov najnižje. Na prostoru 3 do 4 arov sta se poizgubili med kamenjem dalje v podzemski votline velika in mala voda.

Ta požiralnik nima oblike rova kakor jih imata Mala Karlovice in Velika Karlovice, ampak ima navpično smer. Ko se je v novejšem času zgradila velika množina vodnih žag ob potoku Cirknišci, katerega struga je vodila naravnost v Svinjsko jamo, kar se še danes pozna, je nanese la voda tega potoka velikanske množine žaganja in v teku let požiralnik popolnoma zamašila. Od tega časa pa tudi datira mala voda v jezeru. Vse te trditve se dokažejo lahko na licu mesta. Omenil sem to, da ovzrem mnenje, da je imelo cerkniško jezero tudi v prejšnjih časih isti značaj kakor ga ima danes.

Merodajni faktorji naj te moje vrstice uvažujejo, kajti končno bodo prišli tudi oni do prepričanja, da je treba z osuševalnimi deli takoj začeti. Naj ne ostane prošnja posestnikov cerkniškega jezera glas upijócega, da nam priskoči deli takoj na pomoč in »žrtvuje« par milijonov kron za osuševanje cerkniškega jezera. Denar, nakazan v te svrhe, nikakor ne bo »žrtvovan«, ampak bo prinašala obilo koristi tako državi kakor posestnikom. Z narodnogospodarskega stališča bodo ta dela neprecenljive važnosti.

Še marsikaj bi rad pripomnil, toda za sedaj naj zadostujejo te vrstice. Če pa potrebuje kdo kako pojasnilo, sem mu drage volje na uslugo.

Razdelitev zemljišč kneza Auersperga v Žužemberku.

Splošno znano je že, kako so klerikalci, na čelu jim Vehovec in Gnidovec, v Žužemberku zavlačevali volitev občinskega agrarnega odbora, in kako je Vehovec pristransko in v korist klerikalcev sestavljal volilne imenike, tako da je bilo poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljani primorano mu odvzeti vodstvo volitev in postaviti komisarja.

Pri volitvah so klerikalci vsled zlorabe cerkve in neznosnega terora in ker so volile tudi gospodične, zmagali nad samostojnimi kmeti z večino kakih pet do sedem glasov.

Zmage pijani, dasi od poverjeništvu še nepotrjeni klerikalni občinski agrarni odbor je nato kar čez noč določil dan delitve knezove zemlje. To pa je onemogočilo takrat poverjeništvu, ki je poslalo na lice mesta nove funkcionarje. Vsi napredni elementi so bili vsled takratnega zatrdila s kompetentne strani, češ da se bo zemlja kneza Auersperga v Žužemberku delila pod nadzorstvom funkcionarjev poverjeništvu in da bo tudi še potem čas vlagati pritožbe, pomirjeni. Zato je učinkovalo sedaj kot bomba, ko se je pred nekaj dnevi začelo, da je poverjeništvu potrdilo agrarni odbor in takoj tudi odobrilo njegovo razdelitev ter da je vsaka pritožba proti njegovi nad vse krivični razdelitvi izključena. Vsekdo si lahko sedaj živo predstavlja, laka gospodarska zmeda je nastala vsled tega pri nas in kake neverjetne gospodarske neprilike je to čudno postopanje rodilo.

Nastopila je doba obdelovanja polja. Prizadeti prosilci in zemlje krvavo potrebni ljudje pa niso pričakali, ko je bil za to že skrajni čas, še nobene razdelitve. Ker so vprašali prizadeti, kaj naj store, se jim je pri poverjeništvu reklo, naj zemljišče, ki ga sedaj imajo, naprej obdelujejo ter z njim kot dosedanjim zakupniki razpolagajo. To so tudi storili. Pognojili, obdelali in posejali so njivski svet ter bili prepričani, da je stvar v redu. Ko so potem čez skoro dva meseca zvedeli, da je od njih obdelani svet deloma in celoma drugim prosilec dan v zakup, so se razumljivo vsi silno razburili. Mnogo ljudi je drlo v Ljubljano k poverjeništvu in zahtevalo, da se take nove odredbe in razdelitve zakupov prekličejo. Nekaterim se je to tudi posrečilo in misliti si moramo, kako so postale razmere in medsebojni odnosi zakupnikov še bolj zmedeni. In dogajalo se je, da je novi zakupnik hitel na že obdelane in posejane njivo, plod tujskega truda in stroškov, ter da je njivo znova preoral in nalašč drugače posejal in obdelal. Na njivah so se odigravali prizori, ki spadajo pod kazenski zakon in ki rode hude civilne pravde. Ljudje te-

kajo k zastopnikom in sodišču, ogibajo se upravnih krivcev in zmešnjava nastaja za zmešnjavo. In takih primerov je nebroj. Zakupnik dobi danes svoj odlok, ki se ga jutri prekliče. Kaj je tega treba in zakaj se ni postopalo objektivno? Pаметen in trezen opazovalec pa se prijemlje ob taki anarhiji za glavo.

Take razmere so nevdržne in jim je treba napraviti energičen konec! Ljudem, ki so vsled nepravdočasne razdelbe po poklicanih faktorjih obdelali svet kot dosedanjim zakupniki, treba za enkrat vsaj za tekoče leto dotična zemljišča pustiti v porabo. To zahtevata pravičnost in zdrav razum. To velja za njivski svet. Zgoditi pa se mora to takoj in treba je, ker je v vsakem odlašanju nevarnost, nemudoma odposlati večšo uradno osebo na lice mesta, kateri je pritegniti poleg reprezentanta agrarnega odbora tudi zastopnike nasprotni strani, zlasti zastopnike »Samostojne kmetijske stranke«.

Da bo pa bralec in vsej javnosti jasno, kako se postopa pri okrožnem agrarnem uradu v Ljubljani, naj pa služi v dokaz nastopni odlok tega urada z dne 14. maja 1921., št. 1958, občinskemu agrarnemu odboru v Žužemberku: »Z ozirom na potrdilo županstva po eni in davčnega urada po drugi strani, iz katerih je razvidno, da poseduje Anton Zlajpah 3.5708 ha svoje zemlje, Alojzij Medved pa je brez vsakega zemljišča, se odboru naroča, da izvrši zamenjavo zakupnega travnika Antona Zlajpaha z onim Alojzija Medveda. Ta zamenjava naj se tudi izvede v tuuradnem imeniku štiriletnih zakupnikov. Okrožni agrarni poverjenik. Doktor Bernič s. r.« In ta odlok se je dne 19. maja 1921. preklical, četudi je ta gospod dne 17. maja 1921. trdil, da ga nebo in zemlja ne pripravita h kaki izpremembi. Ampak to je veljalo le za naprednjake, ne pa za klerikalce. Opozarjamo naše poslance na to protiljudsko delovanje agrarnega odbora in poverjeništvu za agrarno reformo ter pričakujemo, da se bo stvar temeljito in popolnoma preiskala in pravica uveljavila.

Dobrna pri Celju.

Dobrnski kaplan Franc Hrsteli je dne 8. maja po prvem cerkvenem opravi lu na vaškem trgu pod cerkvijo tri četrt ure zelo hujskajoče govoril. Sramotil je »Samostojneže«, češ da so sami faloti, goljuhi, tatovi. Navedel je imenoma več oseb iz Dobrne v zvezi s predstoječimi psovkami. V svoj govor je pritegnil tudi Kamenškove otroke, češ da se vidi na njih slaba vzgoja, s čimer je hotel doseči še večji efekt za svoja očitanja. Poslanec SKS, je očital, da so prodali avtonomijo, da so krivi visokih davkov itd. »Kanceljparagraf« je obsojal s farizejskim izvajanjem in ga slikal tako, kakor da bodo hodili zandari po duhovnike na priznico. Ves govor je bil žaljenje in obrekovanje krajevnih zastopnikov SKS. Ter hujskanje zoper obstoječo zakonodajo in zoper Srbe. (Pred sodišče z njim! Op. urednika.) Med govorom je župnik Kukovič hodil po trgu, hrulil posamezne pristaše naprednih strank, češ: »Slišiš, kaj govori? (kazoč na kaplana). Ali te ni sram? Pfuji!« in pija val pred ljudi.

Vsa ta podla komedija je bila dobro pripravljena, kajti župnišča »lajbgarda« se je zbrala polnoštevilno in obstopila tako gosto kaplanov stol, na katerem je govoril, da ni mogel noben drug blizu. Ker je bil za naprednjake ta nastop v obliki javnega shoda veliko iznenadenje, zato je bilo na trgu le malo moč, kateri niso mogli drugega, kakor da so župniku krepko odgovarjali, ko jih je osebno hrulil.

Kaplan je svetoval, naj klerikalci na dan volitve pomečejo pristaše SKS, iz občinske hiše, nakar je pričela groziti množica z besedami: »Jim bomo že pokazali, če pridejo voliti! Iz roke v roko bodo šli!«

Na naprednjake so pritiskali na vse pretege. Kar se ni dalo doseči z ženskami, to je skušal doseči kaplan osebno, v spremstvu več agitatorjev od hiše do hiše. Kaj je vse po hišah govoril, se bo šele počasi zvedelo. Toliko je pa že dognanega, da so njegovi agitatorji imeli parolo: »Proč od Srbov!«, da dobimo tako avtonomijo, vojake iz Macedonije in znižanje davkov.

Vseskozi napreden kmet Juri Čretnik iz Vin je dejal: »Vse se mi dopade, samo to ne, da je SKS, preveč zvezana s Srbi«. To prepričanje pa

si je pridobil v hiši svojega očeta v Klancu, ki je v službi klerikalcev.

Župnik Kukovič je izpostavil dne 8. maja pri pozni sv. maši najsvetejšo in izpred oltarja z jokajočim glasom o SKS, rekela, da so njeni pristaši bogokletneži, za katerih spokorenje je odmolil nato tri očenaše.

Procesij križevega tedna se udeležijo običajno vsa šolska mladina z učiteljstvom na čelu. Dne 3. maja, t. i. na dan občinskih volitev v slovenigrskem okraju, je šlo sicer vse učiteljstvo v dečo vred za procesijo, ki je bila odrejena na precej zgodnjo (šesto) uro, toda kaplana Hrstelja ni bilo pri procesiji, ker je odkuril v sosednji St. Janž na volišče agitiral.

Kaplan poučuje veronauk v šoli ob torkih in petkih. Ker je padel tedaj njegov učni čas na torek (dne 10. maja), mu je pomagal nadučitelj Smid na ta način, da je šel v ponedeljek dne 9. maja v Celje in da je kaplan ta dan namesto v torek svoj pouk na šoli opravil ter bil nato dne 10. maja lahko ves dan na volišču, kjer je ljudi nesramno teroriziral.

Pozimi je poslala na smrt bolna žena, po domače Martinovka iz Brce, po spovednika. Kaplan je rekela takrat, da je škoda podplatov in ni šel. Žena je umrla brez spovedi. Ko se je očitalo to v nedeljo dne 8. maja župniku, se je le-ta doslovno izjavil: »Kaplanu sem to jaz prepovedal, ker jaz sem gospodar v župniji dobrnski, in sicer sem prepovedal to vsled tega, ker...« (Župnikovega očitka iz ozirov na dostojnost ne moremo ponoviti.)

Volitve občinskega odbora se je udeležilo na Dobrni izmed 367 volilcev 259. SLS je dobila 219, SKS. pa 40 glasov, oziroma SLS. 14 odbornikov, SKS. pa 2 odbornika. Klerikalci so privlekli na volišče vse svoje pristaše in pregovorili z grožnjami in denuncijantstvom najmanj še 20 naprednjakov, da so volili klerikalno. Na druge volilce pa so zopet vplivali s takimi grožnjami, da niso prišli na volišče. Poleg tega je bilo iz volilnega imenika izpuščenih kakih 50 volilcev, najodličnejših naprednjakov. Ker je onih 108, ki niso prišli na volišče, neoporečno naprednega mišljenja, izgleda klerikalna trdnjava Dobrna v resnici čisto drugače, kakor pa jo kažejo klerikalci zunanjemu svetu.

Naš župnik pri skrinjici SKS. (Vinko Jamnikar, mlad, inteligenen in zgovoren kmet) se je izrazil po volitvi: »Po vsem tem, kar s odela klerikalci na volišču (v občinski hiši), je pravo čudo, da se je kak naprednjak sploh upal priti na volišče. Naprednjaki, ki so vendar prišli, se pa gotovo ne boje pekla, kajti huje tam gotovo ne more biti, kakor je bilo tu.«

Če bi ne bil navzoč komisar, bi bilo prišlo gotovo do kaj huhega, ker nekaj naših pristašev ni odnehalo in so do zadnje ure vztrajali pred voliščem v osebnem boju s celo kopo nahujskanih klerikalnih agitatorjev.

Pripomni naj le še, da to pot ni bilo na volišče topliškega oskrbnika Jankoviča in šolskega vodje Smida ter da se je Jankovič indirektno. Smid pa direktno potegoval za klerikalce.

Pokrajinske vesti.

(Današnja številka obseva osem strani.) Kljub ogromnim izdatkom doprinasmo to veliko žrtve, ker upamo, da bodo poštevali našo dobro voljo tudi vsi naši čitatelji. Zato vsi na delo za naš list! Nabirajte naročnike, prispevajte za naš tiskovni sklad, da bo »Kmetijski list« tako mogočen in silen, kakor je mogočno gibanje, katerega glasilo je! Krajevni odbori, agitatorji, somišljeniki, takojte med seboj v delu za naše glasilo, ki je naše prvo orožje! Krvavo je končala kmetska vstaja, ker so bili kmetje neoboroženi, tudi sedaj bo zaman naš napor, če homo brez orožja. Zato delajte za naš list, da zmaga Stara pravda! — Uredništvo.

(Seje načelništvu) se vrše vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu. Posebna vabila k sejам se ne razpošiljajo. Člane načelništvu opozarjamo, naj se se redno udeležujejo. — Tajništvo.

(Sestanek okrajnega odbora SKS. za radovljiški okraj) bo dne 12. junija ob treh popoldne pri Kristofu v Lescah. Udeležba za vse krajevne odbore obvezna!

(Poverjenik za javna dela dipl. agr. A. Jamnik) sprejema stranke redno vsako sredo in vsako soboto od devatih do trinajstih v Ljubljani na Turjaškem trgu št. 1/I.

(V pokrajinski odbor »Jugoslovenske Matic«) je izvoljen kot zastopnik SKS. tovariš inž. Kosmač. Podpirajte »Jugoslovensko Matico«!

(Vsem delničarjem »Ekonom«.) Zadnje dni smo razposlali vsem krajevnim organizacijam SKS. seznamke delničar-

jev »Ekonom« in pristopnice, ki naj jih vsi delničarji podpisujejo, kakor je v priloženi okrožnici navedeno. Vse drugo je razvidno natančneje iz članka pod naslovom »Ekonom« in iz priložene okrožnice. Ker bo občni zbor novega »Ekonom«, osrednje gospodarske zadruge, že meseca julija, prosimo vse župnike in delničarje, da so s podpisovanjem pristopnic požurijo, ker drugače se ne bodo mogli udeležiti občnega zbora.

(Katoliška procesija v Beogradu) se je izvršila na Telovo tako slovesno, kakor je niti v Ljubljani ne vidimo vedno. Najlepši dokaz, kako lažniva so vesti klerikalnih listov, da »Beograd zatira katoliško vero«. Kakor rečeno, procesija je bila nad vse slovesna. Regonta, ki je odsoben, je zastopal pri procesiji polkovnik njegovega štaba, vlado je zastopal minister Pucelj, »Klub samostojnih seljakov« poslanca Majcen in Kušar in ustavotvorno skupščino njen predsednik dr. Ribar. Zastopana sta bila zelo odlično tudi diplomatski zbor in občina Beograd. Pa tudi drugo občinstvo se je v velikem številu udeležilo procesije. Vojaštvo, ki je bilo pri procesiji, je oddalo običajen salut.

(Vse naše somišljenike in pristaše, ki bi bili žaljeni v klerikalnih listih,) pozivljamo, da tožijo odgovornega urednika dotičnega lista. Klerikalci so namreč osnovali celo pisarno, ki nima drugega namena, kakor preganjati naš list s tožbami. Zato zob za zob! Oni hočejo uničiti »Kmetijski list« s tožbami in stroški, mi jim pa povrnimo vse to z obrestmi. Zato proč s prizanesljivostjo in vsakega klerikalnega obrekovalca pred sodišče! Kdor ne zna vložiti tožbe, naj se obrne na naše tajništvo v Ljubljani. Pripominjamo, da izroča ustavotvorna skupščina vse poslance, ki so toženi radi častikraje. Zato Stajerci, ki trpite najbolj vsled klerikalnih obrekovanj, na noge, da bosta pomnila »Slovenski gospodar« in »Straža«, kaj se pravi kopati drugemu jamo.

(Ne podpisujte nobene izjave za avtonomijo, ne glasujte za nobeno avtonomično izjavo, če prihaja od klerikalne strani!) Vsaka klerikalna beseda je laž in vsakršno njih delo le v prepast ljudstva. Tudi če vam darove poklanjajo, so le-ti samo v vašo škodo. Pótem avtonomije bi radi zlezli zopet kvišku, ker so vsled svojega lopovstva propadli. Zaradi tega so avtonomisti in zaradi tega jim ne pomagajte! (Dopisnikom.) Klerikalni lopovi so iznesli novo podlost. Pošiljajo nam perfidno sestavljene novice, v katerih napa dajo naše ljudi. Da bi njih barabija bolj uspela, napadajo obnem župnika ali kaplana. Ker je nam nemogoče kontrolirati vse take dopise, zato prosimo vse svoje dopisnike, v kolikor seveda niso že nam dovolj znani, da pošljejo vse svoje dopise le pótem krajevnih odborov SKS., katerih vsak naj pritisne svoj pečat na dopis. Ker moremo le tako klerikalno lopovstvo ubiti, zato upamo, da nam bodo šli vsi dopisniki rade volje pri tem na roko. Vsi naši pristaši naj si pa zapomnijo to novo klerikalno barabijo! — Uredništvo.

(Članek o cerkniškem jezeru.) katerega je spisal naš vrti tovariš Martinčič, posestnik v Dolenjem Jezeru, bo vzbudil gotovo splošno zanimanje ne le med narodom, ampak tudi pri gotovih »faktorjih«. Kakor smo informirani, je stopilo osušenje cerkniškega jezera v akuten štadij in se bo pričelo z deli še to leto. Ustanovljena je že vodna zadruža, pa tudi potrebni kredit je že odobren. Ob priliki se bomo k temu velevažnemu vprašanju še povrnili.

(Jugoslovanski škofje in agrarna reforme.) V »Narodni politiki« je izšel članek zagrebskega nadškofa dr. Bauerja, najvišjega cerkvenega dostojanstvenika v naši državi, v katerem se izreka zoper izvedbo agrarne reforme na cerkvenih posestvih, in sicer zaradi tega, ker je vlada priznala muslimanom posebne pravice glede agrarne reforme. Nadškof zahteva dalje, naj se vrnejo cerkvena posestva cerkvi. Posestva naj daje duhovščina sama k metom v našem, oziroma v odprodajo, in državno oblastvo naj jih samo nadzoruje. Nadškof tudi protestira, ker je vlada odpravila vse davjate kmetov cerkvenim posestnikom v Dalmaciji. Končno zahteva nadškof, da se vpostavi prejšnje kolonsko stanje kmetov v Dalmaciji. — Sicer nas silno srbe prsti, da bi prav pošteno povedali svoje mnenje, glede nadškofovih zahtev, ki so protiljudske v vsakem pogledu. Da pa ne bodo zopet lagali čez nas na vse pretege, hočemo čisto mirno in stvarno razložiti svoje misli, o katerih si naj ustvari vsak bralec svoje mnenje. Prvič je med muslimani in cerkveno posestvo majhna razlika. Muslimanom se da odškodnina, ker jim je odvzeta privatna lastnina in ker so oni tudi poljedelci. Cerkevna posest pa ni nobena zasebna lastnina in noben duhovnik ni kmetovalec. Popolnoma

nesocialno je, če se zahteva, da bodi kmet samo najemnik na tisti zemlji, ki daje plod edino vsled njegovega znoja. Ker obstoji v vsej državi kolonško razmerje samo še v Dalmaciji, zato je pravilno in pošteno, da je to razmerje nehalo. Dotičnik, ki je proti temu, je nasprotnik ljudstva. Sedaj pa stavimo samo eno vprašanje, na katerega si naj odgovori vsak bralec sam. Ako najvišji cerkveni dostojanstvenik zahteva take stvari, kaj smemo torej zahtevati od njemu podrejenih ljudi? Kaj naj ti podrejeni ljudje store, da bodo ustregli i svojemu poglavarju i ljudstvu, čigar zastopniki hočejo biti? Spravite to v sklad in damo Vam nagrado!

(Ob priliki prepovedi čitanja spisanih govorov) v poslanski zbornici, je pisal «Slovenec», da bodo sedaj poslanci SKS. vedno molčali, ker niso zmožni govoriti brez spisanih govorov. Konstatiramo, da nista mogla klerikalna poslanka Božko Rarič, župnik, in Barič, uradnik, govoriti v zbornici, ker nista smela čitati govorov, govoriti pa nista znala. Naši poslanci pa govore, kadar je za to potreba, brez spisanega govora, tako da klerikalec prav hitro mine veselje, kosati se z njimi, kar je najlepše dokazal tovariš Drofenik s svojim zadnjim govorom.

(Stanovnikov atek) so danes v «skrivalcu». Kdor prebere ves list, jih najde.

(Zakaj so atek v skrivalcu?) Ker vemo, da atek niso ravno prevelik prijatelj branja, smo jih dali danes, ko je naš list osem strani obtežen, v skrivalcu, da morajo prebrati kar ves list. Upamo, da si pri tem ne pokvarijo oči.

(Tako-le delajo klerikalni poslanci ali farbarije poslanca Škulja.) «Slovenec» je prinesel izpod peresa doljenkovaškega fajmoštra v običajnem in tega moza vrednem demagoškem duhu pisano notico, v kateri laže, da mu je minister saobračaja odgovoril na njegovo interpelacijo v seji skupščine dne 18. maja. Konstatiramo zato mi resnico! Prvič: res je, da je poslanec Škulj stavil glede vagonov upit, toda samo poznično vprašanje in ne interpelacije, kakor trdi. Drugič: poslanec Škulj se je za odgovor na svoj upit tako malo zanimal, da ga sploh ni bilo v zbornici, ko so bili odgovori na dnevnem redu; zatrgal mu po poslovniku g. minister tudi ni mogel odgovoriti ter je tako pravo upitača (vprašalca) na odgovor o tem predmetu popolnoma propadlo. V stenografskih beležkah br. 25 z dne 18. maja na peti strani sredi prve kolone stoji doslovno: «Predsednik dr. Ivan Ribar: Reč ima g. minister saobračaja, da odgovara na pitanje g. Karola Škulja o snabdevanju (preskrbi) transportnih sredstev, koja su potrebna Sloveniji za drvarsko (lesno) trgovinu. (Pitač nije prisutan. [Vprašalec ni prisoten.]) — Toliko je znano vseh skupščini o Škuljevi interpelaciji. Ribarčini pa čakajo na vagone, ki jih bo rodilo Škuljevo poslanstvo. Tako «delajo» klerikalci! Zapeljani kmetje, le volite še vnaprej klerikalne poslance, boste saj v resnici veliko dosegli!

(Klerikalci priznavajo, da niso kmetška stranka.) Kolikokrat smo že podujali, da klerikalci ne marajo za kmeti: ki program, da SLS. ni mari za kmeta, da je takozvana «Kmetška zveza» samo pesek v oči volilcem in le privesek župnijske stranke, ki ima namen loviti na litanice kmetске glasove ob volitvah. Sedaj pa to naše mišljenje in pisanje o klerikalcih gospoda SLS. sama priznava in potrjuje kot resnico. Glavni Korošec organ, evet klerikalne žurnalitike, mariborska «Straža» z dne 27. maja v svoji 58. številki na drugi strani v drugi koloni z vsemi štirimi oteplje okrog sebe in se brani sumnje, da ima kaj sličnega na programu, kakor druge agrarne stranke, n. pr. SKS., srbska zemljoradniška stranka, češka agrarna stranka itd. List pa končuje omenjeno konstatirajo tako-le: «Kako je moglo »Jutro« zmetati SLS., SKS. in pa zemljoradnike v eno korito, nam je nerazumljivo, ker naši stranki kot bodoči članci seljačke internacionale ni nič znega o kaki skupni organizaciji agrarev, kar SLS. ni bila in ne bo, ker odklanja pogubonosno razredno stališče.» Kdaj bodo še tisti zapeljani kmetje sprejeli, ki danes še tavajo za farovškimi «Kmetskimi zvezami» in poslušajo župnijske fraze o kmetskih interesih??

(Reakcionarji na pohodu.) «Slovenec» govori, da je narodno gledališče v Ljubljani nepotrebno. Nadškof dr. Bauer se poteguje za kolonat. Z eno besedo: Duševno in gospodarsko suženstvo kmeta bi imeli radi, da bi jim cvetela potem pšenica. Toda uredi so se. Živimo v 20. in ne v 15. stoletju.

(O demagogiji piše «Slovenec».) To je tisti «Slovenec», ki je od sedaj potolkel še vse demagoge in ki si je že s tem zaslužil zlato kolajno v demagogiji, ker je v njej tako mojstrsko iz

važbal po vrsti vse klerikalne liste. Pa o klerikalni demagogiji prihodnjč kaj več in nekaj prav mastnega.

(«Slovenski gospodar».) Najbolj podel list vse Jugoslavije, je nesramno napadel predsečnika «Kmetijske družbe», g. Pirca. Ko prejme odgovor, ki mu ga, bomo ta odgovor javnosti sporočili. Toliko v pojasnilo onim, ki čitajo ta izmeček «slovenskega časnikarstva».

(Pobožne želje.) «Domoljub» si mane roko in se veseli, češ da prihaja tolko «Kmetijskega lista» nazaj, da smo čisto obupani. Velik blagoslov «Domoljubovim» pobožnim željam!

(Ubojajo.) Pisali smo, da je iznašla «Jugoslavija», neodvisen narodno-socialistični list, nov načina žurnalitike. Kakor vidimo, so naše besede le nekaj pomagale, ker sedaj so osebno polemiko že postavili iz uvodnika in jo uvrstili med prve novice pri ljubljanskih vesteh. Upamo, da pridejo počasi do popolnega spoznanja in da najdejo mesto za polemiko «po naročilu gosp. dr. Š.».

(Klerikalno maščevanje.) Kakor smo zvedeli, je klerikalni župan na Dobrni pri Celju — znani neresni prekupčevalec — takoj pri prvem županskem opravku pokazal, da klerikalec ne zna biti kot župan nepristranski. Iz голе strankarske pretiranosti in osebne zavisti je odrekel našemu pristašu K. stavbno dovolilo za konjski hlev in s tem zavlek in izvršitev nujne gospodarske potrebe. Upamo, da bo g. K. na pristojnem mestu izposloval, da se bo župana počulo, da mora uradovati nepristransko. Okrajno glavarstvo v Celju pa opozarjamo na ta primer pristranosti, osobito še z ozirom na važnost tega občinskega urada glede tujkega prometa državnih topic.

(Prepovedana nebesa.) Občinske volitve dne 8. maja. Sijajna zmaga SKS. Maščevanje: G. Ignacij Barle, posestnik, Roje. Uzljen, da lani na sv. Rešnjega Telesa dan iz osebne mržnje do mene niste hoteli priti v župnišče, sem za procesijo določil drugega nosilca neba. Na Catežu, 25. maja 1921. H. Povše s. r., župnik. — G. Josip Sotlar, posestnik, Roje. Ker Vas noga boli in tudi Babič ne more lahko neba nositi, sem za procesijo namenil Vašega zeta, da bo nebo nosil. Na Catežu, 25. maja 1921. H. Povše s. r., župnik. — Nauk: «Odpustite svojim sovražnikom...» Druga dostavka menda ni treba!

(Na šentjanski železnici) je sedaj urejen vozni red tako, da popolnoma ustreza potrebam in željam prebivalstva. Beležimo to dejstvo z zadoščanjem, ker je v znatni meri to uspeh naših pristašev. Zahvaljujemo se pa tudi inspektoratu državnih železnic, ker je preskrbelo nov vozni red in pred vsem, ker je uvedlo še četrti vlak. Iz vsega se pa tudi vidi, kako se dado mirnim potem doseči lepi uspehi, samo če je dobra volja. Ker so imeli dobro voljo tako prebivalstvo kakor inspektorat, je tudi uspeh ugoden.

(Efektna loterija v korist zgradbe «Sokolskega doma» v Novem mestu.) Ministrstvo poljedelstva i voda je dovolilo efektno loterijo v korist zgradbe «Sokolskega doma» v Novem mestu pod pokroviteljstvom «Mestne hranilnice». Loterija obseza 200.000 srečk po 1 dinar z 1297 dobitki in skupni vrednosti 212.500 K. Glavni dobitek znaša v gotovini 60.000 K. Zrebanje bo dne 2. julija t. l. ob osemnajstih pod državnim nadzorstvom v dvorani novomeškega mestnega magistrata. Sezajte pridno po srečkah in podprite dobro stvar!

(Društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrbo za sodni okraj Ljutomer) je imelo do sedaj 6679 K 42 v dohodkov in 4165 K 80 v izdatkov. Dohodki sestojajo iz državne podpore, članarine družstvenikov, raznih darov in zbirki šolskih vodstev in župnijskih uradov. Imen darovalcev zaradi pčilo odmerjenega prostora ne moremo navesti. Društvo je podprlo do sedaj 38 otrok vsega sodnega okraja, deloma z blagom za obleke, deloma z denarjem. Poleg tega je razdelilo med vojne sirtre 50 parov lepih čevljev. Društvo se obrača do vseh človekoljubnih srca prošnja za izdatno podporo v denarju in blagu.

(Za naš tiskovni sklad) je poslal tovariš Ivan Ozvald iz Osilnice 50 kron. Ziveli!

(Za «Jugoslovensko Matico») so darovali zavadni Pečani 100 kron. Ziveli!

(Preserje.) Za župana je bil izvoljen tu naš vrli pristaša J. Kovač. Dobil je 15 glasov, nasprotni kandidat pa le 9. Preserje je trdno našel Ziveli! — Ob županski volitvi v naši občini je bilo nabranih na predlog prejšnjega župana tovariša Filipiča za naš tiskovni sklad 210 kron. Ziveli darovalci!

(Iz Šmartna v Tuhinju.) Naši prevrni klerikalci se potuhneno vesele. V zadnjem «Domoljubu» pišejo, kako sijajno da so izpadli za SLS. občinske volitve. Lažnivi! Ves dopis sta samo puhla bahari in prazna slama za «Do-

Bogatejši posestniki!

Zavedajte se, da je naše delo, združeno s hrvatskimi in srbskimi kmeti, delo v varstvo zasebnega imetja. Zato nas podpirajte in ne glejte nas z zadovoljstvom od daleč! Naše delo je težko. Organizacija se ne ustvari sama, ampak zanjo je treba mnogo dela in denarnih žrtv. Zdromite se torej in prispevajte za SKS. Dajte raje sedaj nekaj, kakor pa kesneje vse in še življenje po vrhu!

moljubov» lažnive jasli. Zategadelj pa naj podamo v nastopnih vrstah resnico, da bo pribita laž. Naša župnijska Šmartno, v kateri ima veliko politično besedo g. župnik Opeka, sestoji iz treh malih občin, in sicer Loke, Hrušovke in Šmartna. Na Lokah ni bilo volitve, kajti mi smo zmagali brez boja, ker klerikalci niti lastne liste postavili niso mogli. — V Hrušovki je razdelil naš patron sv. Miklavž po bratsko odbornike. Vsaka stranka jih je dobila po pet. Pri volitvi župana, ki je bila dne 14. maja, je dobila naša stranka župana in dva svetovalca. Ker so se pa klerikalci pritožili, so je dne 28. maja ponovila volitve, ki pa je dala pravi rezultat kakor prva. Po klerikalni listi izvoljeni Jernej Podbregar je namreč pristopil k nam in tako smo imeli mi šest odbornikov, klerikalci pa le 4 odbornike. — V Šmartnem so dobili klerikalci šest odbornikov, mi pa štiri odbornike. Naravno, da je pri županski volitvi zmagała SLS. V starem odboru je imela SKS. samo dva odbornika, sedaj jih ima še enkrat toliko; pri prihodnjih volitvah pa bomo tudi to število podvojili, v kar nam pomagaj naš patron sv. Martin!

(Iz Sel pri Kamniku.) Tako zaježene občine se ni imel noben župnik na Kranjskem, kakor jo ima župnik Tomazič v Selih. Selani so dobri hribovski možje, ki marsikaj potrpe. Zato so pustili tudi župnika rogoviliti do občinskih volitev. Ko si je pa mladi župnik izbral za župana fairanega liberalca Jakata, je pa struna počila. Bilo je sicer res, da je bila vložena za volitev občinskega odbora samo lista «SLS. na kateri je bil na prvem mestu «Brezvezar» Jaka. Toda, ko so predložili listo drugim kandidatom v podpis, je pa vneti kandidat odrekel svoj podpis in Jaka je moral zginiti z listo. Župnik je naprej rogoviliti. Toda možje so šli k njemu in mu dejali, naj pusti starejšinstvo v miru. In bil je mir. Župnijska Sela je bila v Sloveniji edina, ki ni imela do sedaj niti enega pristaša SKS., sedaj pa so se novi župan ter dva svetovalca pristaši SKS. Tako vestaja sama od sebe samostojna zarja in zato se mora v taj župnijski prejš ko mogoče ustanoviti odbor SKS. Ziveli Selani!

(Iz staroško občine.) Pravica in razum zmagujeta, tako piše neki dopisnik v «Domoljubu» 21. številki. Res je to, kar se je pokazalo tudi pri volitvi občinskega odbora, pri kateri je dobila SLS. od svojih dosedanjih 24 odbornikov le 14, nasprotna stranka pa 10 odbornikov. Vidi se, da je razum skoraj že zmagal in da manjka do polne zmage le še malo. Da bi bila zmaga klerikalcev sijajnejša, je napol gospod s Trate vse svoje sile in oblet vse hiše, celo take, ki jih ni niti več pogledal, odkar je nehal rekvirirati. Pravijo, da je šel nekdo na Križno goru in moral v vsaki hiši počivati — seveda agitirati, toda vse ni nič pomagalo. Tudi Marijine device, ki so molile za dvetretjinsko zmago, niso bile uslišane. Veliko skrb povzroča klerikalnem županstvu; župana sicer imajo, toda potrebne večine nimajo. Poleg tega pa še občinsko gospodarstvo ni zavidljivo. Vojno posojilo so izračunali naši brhni klerikalci tako, da pride na osebo le nekaj vinarjev. In zato računajo dalje, naj bi poplačali to posojilo vsi. Toda ti računani so popolnoma napačni. In zato pravimo: Plačajjo nam pa tisti, ki so ga podpisali, kar bi bilo za nje le malenkost, ker so si med vojno menda dovolj opomogli. Naši klerikalci trdijo, da ni greh, če laže kdo v prid klerikalni stranki ali če kdo v ta namen bližnjemu čast krade. Obojega se naši klerikalci kaj pridno poslužujejo. Nobena stvar jim ni sveta in nobena laž tako grda, da bi se je ti dični možje ne sramovali.

Z zadovoljstvom in s ponosom gledamo samostojni na naše vrste in na naše moze v trdnem prepričanju, da bo pristopilo v naše vrste še mnogo onih mož, ki jih danes varajo klerikalci, ki se poveličujejo kot edino pravi verniki, čeprav so patentirani lažniki in obrekovalci.

(V Bodovljah pri Škofji Loki) je mnogo brhnih in zelo izobraženih mož. Svojo duhovitost izlivaajo v «Domoljuba». Lažajo in obrekujajo vse vprek. Ta veljanski napredek so opazili tudi že zminski občani, s čimer pa niso posebno zadovoljni. Pri občinski volitvi je bila pred voliščem častna

straža, ki se je opoldne zamenila in seveda strastno agitirala za klerikalce. Pred volitvijo je imel naš gerent neverjetno veliko dela. Razdeliti je moral vse pasje marke. Hudomušni ljudje pravijo, da jih je g. gerent sam nosil po hišah in pri tem agitiral za klerikalce, drugi zopet trde, da je le tako varčen in da je menda denar, ki bi ga moral zaslužiti revni invalid, občinski sluga, zaslužil g. gerent sam. Smolo so imeli klerikalci tudi pri volitvi. Pravijo, da je bilo več volilnih imenikov in da niso bili vsi enaki. Na volišče je prišlo več upravičenih volilcev, ki pa niso smeli voliti. In ti vražji samostojneži so vložili baje celo protest proti tej pravilnosti. Res, najboljši župan bil sedanj g. gerent, ker naredi vse sam — občinskega sluga bi ne bilo več treba — pa tudi ljudem postreže in če vidi njih potrebo, jim da celo malo mošta. Na svidenje pri volitvi župana!

(Lesce.) Seja okrajnega odbora SKS. bo dne 12. junija po premovanju konj ob treh popoldne v gostilni pri Kristofu. Seje se bo udeležili tudi poverjeniki za kmetijstvo, tovariš Demšar. Udeležba obvezna! Za načelnika: Ažman.

(Lesce.) Dne 27. maja se je sestavil naš novi občinski odbor. Za župana je bil soglasno izvoljen naš vrli pristaša tovariš Franc Vidic, posestnik in sodovičar v Lescah. Tudi vsi občinski svetovalci so zvesti pristaši SKS. Cast Lescam!

(Sv. Ana nad Tržičem.) Dne 29. maja je bila pri Sv. Ani nad Tržičem volitev župana, pri kateri je zmagal naš pristaša, tovariš France Čarman. Dobil je 9 glasov, socialistični protikandidat pa le 7. Sicer je slednji pred volitvijo ukal in se trkal na prsi, češ da ne bo nihče drugi izvoljen za župana kakor ravno on. V svojo zmago je bil tako uverjen, da je dal za 100 litrov vina in pripravil «bal», ki naj bi trajal cele tri dni. Ampak ves up je šel po vodi. Ker so klerikalni možje pri Sv. Ani spoznali, da se ni dobro na solcu greti skupno s socialisti, ki bi jim pošteno olupili kožo, zato so raje prestopili k nam. — V gostilno Ivana Ankeleta sta prišla po volitvi dva ober-socialista, po domače medveda, ki se pa vsled slabe vesti nista upala prisesti k omizju samostojnih. S svojimi pomolnjenimi jadrji sta se vsidrala v veži in starejši medved je bil tako potrda, da so bile solzne njegove oči. Ubogi pogorelec! Socialisti, zapomnite si, da moč samostojnih raste in da je vaša diktatura le likava želja! — Organizacija SKS.

(Dolenjsko.) Dolgo že poslušamo in čakamo na to, da bomo brali ali slišali, da se je enkrat ukrenilo nekaj glede vodnega prava, oziroma ribolova. Po starih avstrijskih modah so imeli take pravice le grajski in plemenita gospoda. In v takih rokah je še vedno reka Krka s pritoki. Ker teče voda večinoma po kmetski zemlji, zato bi bilo edino pravilno, ko bi dobil pravico do nje kmet in če bi ne šlo drugače, pa občina. Opozarjamo na to zadevo g. ministra za poljedelstvo in naše gosposlane ter jih prosimo, naj store vse potrebno, da se napravi enkrat konec starim avstrijskim privilegijem.

(Trebnje.) Združena samostojna lista je zmagała na vsej črti. Župan, podžupan in šest svetovalcev je iz vrst naših pristašev. Ziveli volitvi! Čast trebanjski občini!

(Iz Doberniča.) Za odgovor na «Domoljubov» dopis iz Doberniča z dne 25. maja navajam nastopno: Res je, da je dobila SLS. 13 odbornikov, dočim jih imamo mi 11, kar označuj: «Domoljubov» dopisnik za slavno zmago. Toda v resnici je to le Pirova (navidezna) zmaga, sad nezaljšane agitacije jezuitskega kaplana Hafnerja. Pa tudi ta agitacija, v katero so posegli vsi župnijski pomagači od Marijnih devic in tretjega reda pa do zadnjega mežnarkega blapca, ni preveč zalegla. Od volitev v konstituanto pogrešajo namreč nasprotniki nič manj kakor 82 glasov. Kar se pa tiče očitka, da so bili na naši kandidati listi ponarejeni podpis, pa rečem javno, da je to nesramna laž, ki jo lahko dokažem tudi pred sodiščem. Nadalje trdim, da je tisti, ki je dal javno oklicati pred cerkvijo, ko smo ga vpisali sami brez njegove vednosti in proti njegovi volji, brezobrazen lažnik, ker so na razpolago priče, da se je izvršil vpis z njegovim izrecnim privoljenjem. Grda laž je dalje, da bi videl kdo naše volilce, kako so se pijani na cesti objemali. Vsi so se vedli povsem mirno in dostojno. Kot nositelj liste SKS. sem sedel pred skrivnici ter le sem in tja tudi postal malo pri vratih volilne sobe. Če pa ni bilo volilcev, sem šel na svež zrak, toda pri tem nisem nikomur prigovarjal, kajti vsi naši pristaši so bili trdni kakor skala, vsled česar je bila vsaka agitacija odveč. Kar se mi pa očitka glede županskega stolca, pa povem, da se nisem nikdar nameraval povzpeti do te časti, katero rad prepuščam drugemu. Kar sem storil, sem

storil za dobro stvar in štejem si v čast, da dopisniku ni dala zilica prej miru, dokler se ni obregnil ob mojo malenkost. Odgovoril sem samo zato, ker se držim latinskega izreka: Qui tacet, consentire videtur. (Kdor molči, pričuje.) — Josip Senica s. r., posestnik in občinski odbornik v Doberničah št. 3.

(Pri občinski volitvi v Kostanjevici) je SKS. od volitev v konstituanto napredovala za 44 glasov in dobila 6 odbornikov; socialisti demokrtarje so nazadovali za 90 glasov, katere so dobili klerikalci, tako da je SLS. poskočila od 180 na 270 glasov in dobila 16 odbornikov. Socialisti imajo 2 odbornika in šteje z njimi protiklerikalna opozicija 8 odbornikov. Važno je, da so komunisti ali ostali doma ali pa volili s klerikalci, istotako tudi nekateri socialisti in večina vaščanov ob hrvatski meji, kjer prevladuje Radičev duh. Pravi kmetje in skoro vsi Kostanjevčani pa so volili listo SKS.

(Bučka.) Pri tukajšnji volitvi občinskega odbora smo navidezno nazadovали. Toda samo navidezno, ker v resnici smo napredovali, kajti nam nasprotna stranka brez naših pristašev niso mogle sestaviti niti kandidatskih list. Mnogi naši somišljeniki so namreč zgolj iz želje, da postanejo odborniki, in zaradi tega, ker nismo mogli mi sprejeti vseh na svojo kandidatsko listo, sprejeli od drugih strank jim ponudene kandidate proti temu, da pridejo na prva mesta, kar se je tudi zgodilo. Vsed tega je dobila naša lista 57 glasov, oziroma 6 odbornikov, demokrtarji so dobili 50 glasov, oziroma 6 odbornikov, med katerimi je pet naših pristašev in samo en demokrkrat. Klerikalci pa so dobili 45 glasov, oziroma 4 odbornike, med katerimi so zopet trije naši pristaši in samo en klerikalec. Namestniki poslednjih štirih odbornikov so sicer sami klerikalci, toda take niče, da ne pridejo v poštev. Rezultat volitve je torej tak-le: 14 samostojnih odbornikov in po en demokratski in klerikalni odbornik ter 11 samostojnih namestnikov, štirje klerikalni namestniki in en demokratski namestnik. Iz vsega tega se vidi, da se vse hujšanje tudi samostojnejšem ni obneslo, kajti s hujškanjem se ni doseglo drugega, kakor samo zdražbo v občini, ki pa bo imela še slabe posledice za njene provzročitelje, kar naj si le-ti dobro zapomnijo. Lansko leto smo dali pri prostovoljni berbi toliko pšenice, da je je ostalo za prodajo, letos pa tega ne bomo več storili, ker smo sili vsakih hujškarj do grla.

(Farovski Petrarca na Bučki.) Občinske volitve so na nekatero kaplano po deželi vplivale tudi tako, da so jim odkrile pozicijo in odprle pesniško žilo. Na Bučki je dobil odličan naš pristaša v melko roko napisane sledeče verzje, ki so za doljenjskega Petrarko in njegovo duhovno sobrate tako značilni, da jih radi otmemo pozabnosti. — Glase set

Po vaseh se lajdra kladi,
List se zove «Domovina»,
Pankartu je rodna mati,
«Kmetski list» ima za sina.

Če si mož pošten, spodoben,
Ne prebira, kar ti piše,
Če kristjano si podoben,
Vr' oba iz svoje hiše!

Voli v soboto razumno,
Da se reši srezaji slava,
Spusti kroglico pogumno
v prvo skrinjčco, ta je prava!

Ker je jezik tako «krepak» in ritem tako poskočen, priporočamo delce našim Cecilijancem, da nu preskrbe primeren volilni napev.

(Raka pri Krškem.) Pri volitvi občinskega odbora so naši klerikalci doživeli grozno razočaranje. Z gotovostjo so računali in se že tudi očitno bahali, da bodo prav sijajno zmagali. Pili so že na medvedovo kožo ter delali račun brez krčmarja. Naši zavedni volilci — posebno čast naši mladini! — so jim zmešali štreuo. Raka je in ostane v naprednih rokah. To so dokazali naši ljudje že četrtič v enem letu. Porazili smo klerikalce pri volitvi delegatov za občni zbor Kmetijske družbe, pri volitvi agrarnega odbora, pri volitvi poslancev za konstituanto in sedaj pri občinski volitvi, pri kateri smo dobili 13 odbornikov, klerikalci pa z velikim trudom samo 11. Zmaga bi bila še mnogo lepša, če ne bi imeli v lastni stranki Judeža Iškarjota. Predsednik tukajšnjega krajevnega odbora SKS., Alojz Tomažin iz Smednika, nas je zapustil in sramotno uskočil k nasprotnikom. Kmalu potem, ko so bile kandidatske liste objavljene, so mu klerikalci nastavili mrežo in ga vjeli. Mož je bil v dno duše užaljen, ko je zvedel, da ne kandidiramo mi njega za župana, ampak drugega bolj zanesljivega in bolj značajnega odbornika. Klerikalci so Tomažinu obljubili, da ga bodo volili za župana, ako k njim pristopi. In Tomažin, ki ni niti nikoli dosti časti, če bi jo tudi z

lopato za njim metal, je to ponudbo samozavestno sprejel, hitro preseljal in svojo politično barvo sedaj že petič izpremenil. Je pač prav posebne sorte »lintrva«! Čisto umljivo je, da takega človeka, ki svojo barvo izpreminja kakor cigan kotinja, ki je brez prepričanosti in značajnosti in ki poleg tega zabavlja čez našo dinastijo in brate Srbe, naša državi zvesta stranka ni mogla predlagati za županski stolec. Ker je videl, da pri svoji stranki ne bo dosegel županske časti, po kateri bolj hrepenel kakor skrat po grešni duši, je zašel v razdaljno politiko. Kar so drugi možje sezidali, je on s svojim zlobnim jezikom podrl. Odgovarjal je naše volivce, naj ne gredo voliti, ampak naj raje doma ostanejo, širil malodušnost, češ: saj bomo tako pogoreli, saj se ni vredno kazati na voliče. S svojim breznačajnim postopanjem je oškodoval stranko najmanj za tri odbornike. Imel je interes na tem, da bi klerikalci dobili večino, ker je bil prepričan, da ga bodo volili za župana, če pa samostojni zmaga, ne bi dosegel zaželjene časti. Kandidiral je na naši listi na tretjem mestu in si mislil: tako slabo pač ne bo šlo, da ne bi samostojni dobili treh odbornikov; izvoljen bom od samostojnežev, potem pa bom pobral svoja sila in kopita ter uskočil h klerikalcem; ti moja bivša stranka pa adijo in zdrava ostani, na mene hitro pozabi, jaz bom pa le tvoj župan — po milosti klerikalcev, ki sprejmemo vsako smet v svoj tabor, če le z njimi tuli. Dober tek klerikalcem, obilo sreče ubežnemu kralju, ki pa bo ostal brez krone, ker oglasilo se jih je že sto in sto, da nam Tomažin županil ne bo.

(V Šmarjeti na Dolenskem) je bil dne 29. maja kljub vsem mogočim prevaram in pritisku nasprotnikov izvoljen za župana naš odločni in zavedni pristav, tovariš Ivan Povše. Tudi za občinske svetovalce so izvoljeni samo pristavi naše SKS. Sedaj pa le pridno na delo v blagor občine in napredek milega našega naroda!

(Smihel pri Novem mestu.) Ker je g. Marolt čisto upravičeno zapodil dekleta iz kaplanije domov, so bile le-te užaljene in so ga tožile. Kot pameten človek je g. Marolt nato raje plačal tiste kance, kakor da bi se tožbaril. S tem pa je pri prepričljivih klerikalcih slabo našel in v »Domoljubu« so se spravile nanj »Orlice«. Kaj vas vendar briga, če ima g. Marolt palico? Čemu pa, jo ima vsa kaplančev? Ali res mislite, da sme gospod nositi palico, kmet pa ne? Prav odločno vprašamo »Orlice«, naj nam povedo, kdaj so Maroltovi otroci prišli po polnoči domov. Seveda bi ve morale to vedeti, ker se sprejajate vse noči od Smihela pa do Škrjanč. Če ste res »Orlice«, bodite ponoči doma in pustite druge ljudi pri miru! Kaj bi pometale pred tujim pragom, ko je na Vašem pragu toliko smeti, da skoro še vrat odpreti ni mogoče. Povejte nam vendar, če se spodbodi, da gre ponoči dekleta prevezovati kaplanu? Zato še enkrat: Hodite spat, kakor se to spodobi, manj častite ples in manj zahajajte v gostilno — potem pa magari zabavljajte čez druge! To si zapomnite!

(Vransko.) Dne 22. maja je bila na Vrskem volitev župana. Z veliko večino je bil izvoljen za župana naš tovariš Ivan Župan. Komunistični rogovičci so vsled tega zelo poparjeni, morda zato, ker niso mogli proglasiti Vranskega za sovjetsko republiko. Pravijo, da se bo šel Govedič proti izvolitvi župana pritožiti v Nemško Avstrijo, kjer je baje samo v Ljubnem zbranih nad 70.000 jugoslovanskih nezadovoljnih. Ki jim smrdita delo in jugoslovanska uniforma in ki samo čakajo, da jih vranska sovjetska republika izkliče za svojo armado, da pridejo potem prazni k nam žitnice in hleve, da pomorejo svojim sestradanim tovarišim v blaženem rajhu. Zvesti sluga Govedič, reprezentant malih, kakor so sam nazivlje, je tako majhen, da še na županski stolček ne vidi. Je pač križ, ako tržani na zaupajo vsakemu »privandrancu«. Kajneba, gospod Praprotnik? Ker so vranski voliči odločno pokazali, da hočejo imeti občino v poštenih rokah, zato svetujemo ostalim poštenjakovičem, naj med nami lepo mirno in pošteno žive ter naj opušte vsake revizije za cvrtimi piščeti po gostilniških omarah. Vsem zavednim volilem, ki so s svojim odločnim nastopom rešili dobro gospodarstvo, pa ključemo: Le tako naprej, da postavimo trdne temelje naši mili in lepi domovini! — Volilec.

(Arličce.) Zaročil se je naš vrli somišljenik tovariš Anton Lipovšek, z gđ. Nežo Lapuhovo, posestnico v Arličah. Obilo sreče!

(Grize pri Celju.) Občinsko volitev imamo za seboj in spričo obstoječih razmer smo lahko z uspehom zadovoljni. Najbolj pa se to še vidi iz ponašanja klerikalcev, ki izlivajo na našo pristave vso svojo iz jeze porojeno gnusob. Posebno se pri tem odlikujeta grški kaplan in njegova desna roka

Peter Kuder. Kjer le morejo, očita jo klerikalci našim pristavem vse mogoče, večsah naravnost gorostasne reči. Povsodi prisluškujejo in če ujamajo kako besedo, pa hajdi na delo, da se napravi iz muhe slon, in da morejo udariti po samostojnežih. Kdor ni črn, je krivo verec, ki oznanja pasjo vero. Na vse te očitke pravimo samo to-le: Vsakdo se bo sam zagovarjal pred božjim stolom in samostojnež, ki pošteno in versko živi, bolj kakor vsak farizej. Nehajte že vendar s svojimi lažnimi in obrekovanji, ker nad njimi se zgraža že vsa župnija! Čemu bašete vero in politiko v en koš? Kdo pa napada vero? Kdo vam brani opravljati pobožnosti? Politika ne spada v cerkev in zato: živel »kanceljar«! Smešna in ostudna je vaša gonja. Če ni kaj v redu, tedaj je vaša dolžnost, da ji vite nerednost oblastvu, ne pa, da se previdno umaknete v ozadje. Pomnite dobro: Seme SKS. je dobro zasajeno in na rodovitnih tleh! Čim bolj robnite, tem lepše bo klasje! Sedaj pa, kakor hočete!

(Zavodnja.) V 20. številki »Slovenskega gospodarja« sem bil kar najnesramnejše napaden. Takega napada je zmogel le človek, ki je popolnoma pozabil na vero in kateremu je nizka politika vse. Očita se mi vse mogoče kakor podkupovanje, oduševstvo, goljufija itd. — Castiti dopisnik! Ti sodiš očividno po sebi in misliš, da so vsi ljudje Tebi enaki. Na posamezno napadaš Ti ne bom odgovarjal, ker bo s teboj in s sladko »nedolžnim« Pušenjakom govorilo o tej stvari državno pravništvo v Mariboru. Silno se pa motiš, častiti dopisnik, če misliš, da boš s takimi napadi uničil mene. Ne bo uspevala Tvoja klerikalna inkvizicija, ker bo, če bi tudi mene zničala, stopilo deset drugih na moje mesto. — M. Rovnik s. r.

(Iz Stranic pri Konjicah.) Pri nas so zmagali pri občinskih volitvah socialni demokrati. Dobili so 10 odbornikov, dočim samostojni le 6. Svojo zmagozo oznanjali že mesec dni prej in se trkali na prsa, kako da bodo »pokazali« samostojnim. Računali so namreč, da dobe najmanj 14 odbornikov, če sploh ne vseh. Pa so se presneto zmotili, ker niso vsi kmetje tako zateblani, kakor so si mislili gospodje socialisti. — Volitev župana in občinskih svetovalcev je bila na praznik Sv. Rešnjega Telesa. Za župana je bil izvoljen steber straniških socialistov, Ivan Marinšek. No, sedaj bomo pa videli, kakšne čudeže bodo delali novi župan in novi socialistični odborniki. Če se bo le polovica tega uresničila, kar so nam obetali pred volitvami, tedaj nam ne izostane paradiz na zemlji. Obljubili so, da bodo kmetje pod njihovo vlado plačevali le polovico davkov. Rajske življenje bomo imeli potem pri nas. Oh, srečni časi nas čakajo, samo da bi vsakdo tu tudi verjel! — Več samostojnih kmetov.

(Sv. Peter pri Mariboru.) Pri občinskih volitvah so dobili naši »zvezarji« pomočjo laži in obrekovanj neznatno večino (9) nad SKS. (7). Pa to nas ne plaši, saj vemo, da sloni ves njihov uspeh na trlih tleh. Zmaga bi bila gotovo že tokrat naša, ko bi se ne drznil bivši župan izreči v poslovilnem nagovoru na trgu pred cerkvijo po prvi sv. maši, ko je bilo zbrano tam skoro vse občinstvo, približno te-le besede: »Poloslavjam se od Vas, dragi Peterčini, kot župan itd. in Vam dobro želeč svetujem, da danes pri volitvi volite katoliško »Kmetstvo zvezo«, ki je za kmeta, če boste pa volili tiste (SKS), ki so za centralizem (!), pa boste sami krivi, če boste morali plačevati večje davke.« Čudno zares, da smo po takih besedah na ljudstvo, dobili še toliko odbornikov. Pri volitvi župana je bil izvoljen za župana s svojimi 9 glasovi invalid Lud. Fischer, srdit »zvezar«, ki nam je pokazal namreč takoj rog; mi smo zahtevali z ozirom na našo številno moč (7) vsaj dvoje občinskih svetovalcev, toda imenovani je v svojem odgovoru to takoj odklonil (krščanska pravičnost!), rekoč: »Mi gremo svojo pot, pri Vas (menil je vso našo stranko) gre pa zmeraj na manj!« Tudi nam niste nič pomagali pri volitvi.« Misli je menda, da bi mi volili »Kmetstvo zvezo«. Nikdar! Na ta način nima nas 7 odbornikov ne enega občinskega svetovalca. Za katoliško občino Trčovo je bil kot svetovalec imenovan neki pokrivač v nagrado, ker je pridno hodil od koč do koč ponujat »Kmetstvo zvezo«. Srečen Sv. Peter — ali na svidenje pri Filipih čez tri leta!

(Iz Zavrč.) Za župana je bil izvoljen posestnik Irene Kokot, za podžupana pa posestnik Josip Trohar, oba naša zvesta somišljenika. Zvela in čast zavedni občini!

(Iz Sestjanskega vrha.) Kaj pa je to? V »Uradnem listu« št. 55 z dne 21. maja 1921. čitamo na strani 285, da je poverjenstvo za notranje zadeve zaukazalo z odredbo z dne 12. maja 1921., št. 12.063, naj se imenuje krajeva občina Janžev vrh (po-

litični okraj slovenjgraški, sodni okraj maronberški) odsele »Janževski vrh-Orlica«. Davčna občina Arlica v tej krajevni (politični) občini pa naj se nazivlje odsele pravilno »Orlica«. Tako oblastvena odredba Zakaj to pačenje? Kakšni stvarni razlogi so bili tukaj merodajni? Menda nobeni, ker jih ni, ne zgodovinski, ne filološki, kar je meni domačinu dobro znano. Pa da bi prej, preden so šli pačiti lepa slovenska imena, vsaj vprašali za svet in mnenje kakšnega strokovnjaka-filologa, ki bi te novodobne Janževske vrholane in Orličane poučil, da nikakor ne gre, lepa slovenska krajeva imena, ki so že od nekdaj udomačena med ljudstvom, poljubno izpreminjati. Čudno, da je vlada ustregla tukaj in ugodila tej zahtevi brez nadaljnjih informacij. Kaj bi rekli rajni odlični rodoljubi Vinšek, pisatelj Peter Miklavc in Feferl, ki so bili tako ponesni na svojo Arlico-Janžev vrh, če bi brali ta nestvor? V grobu bi se obrnili. Tako čistite svoje velezaslužne prvobornitve! Sicer pa ime Janžev vrh nikdar ni bilo domače med ljudmi in tudi zdaj ni. Rabilo se je le uradno. Med ljudstvom je bilo, kar pomniti, udomačeno le ime Sentsjanski vrh. Takisto je z Arlico. In tako tudi ostane v bodoče! Le zapomnite si to! Naš pristni slovenski narod ne mara takih prisiljenk, kakršna je Janževski vrh-Orlica. — Sentsjančan.

Pozor, somišljeniki!

Klerikalni župani, agitatorji in duhovniki nosijo okrog različne listine v podpis. Na nekaterih teh listinah stoji, da je treba podpisati izjavo o strankarski pripadnosti, kar pa klerikalni agitatorji zamočijo in le pravijo, da zbirajo podpise za avtonomijo ali kaj sličnega. Prav isto počenjajo klerikalci pri predaji občinskih odborov. Ker so se pripetili primeri, da so izvalili klerikalni poštenjakoviči na ta način mnogo podpisov, zato svetujemo vsem somišljenikom, naj bodo previdni in naj ne podpisujejo nobene klerikalne listine, kajti za klerikalno sladko besedo se skriva vedno le grda stvar. Zategadelj vsi somišljeniki, pozor!

(Raznoterosti iz Selnice ob Dravi.) Pri županskih volitvah so v treh občinah izmed štirih občin naše župnije gladko prodri kandidati »Samostojne«. Izvoljeni so bili za župane: V Boču tovariš Tomaž Hojnjak, v Janževju gori tovariš starejšina Anton Mesarič ter v Selnici tovariš Martin Hernab. Madaž v župniji tvori le občina Sleme, kjer »vlada« še vedno nemoteno velekaptalist »Urbas«. — O nujni potrebi »kanceljar« priča to-le: Čim je bil omenjen paragraf ustave s toliko večino sprejet v ustavnem odboru, je ponehalo skandalozno politiziranje na leci. Ljudje pravijo: »Če bo ostalo tako, bomo pa zopet šli v cerkev.« Pa naj še kdo reče, da »kanceljar« ne sčili vere. — Maščevalnost je ogabna stvar, ki je tem grša, ako prihaja s strani onih, katerih naloga je učiti ljubezen do bližnjega. Zgodilo se je to-le: Nek naš volilec je imel posla v župnišči, kjer ga je naharil kaplan približno tako-le: »Le čakaj, voliš si z onimi, pri nas pa si dolžan. Ti bomo že pokazali! Pa ti naj M. da denar!« Zaredi te nesramnosti opozarjamo grozila, naj se povpraša pri svojem nekdanjem predniku Božičku, koliko domačih, kmetiškich klofut je dobil v neki slični »Posojilniški« zaidevi.

(Sv. Trojica v Slovenskih gorah.) Tukašnja Citalnica je ustanovila javno ljudsko knjižnico. Knjige se izposojajo brezplačno vsak četrtek in vsako nedeljo dopoldne v čitalniških prostorih v gostilni Jurija Goloba. Odbor hoče knjižnico, ki šteje danes že čez 300 knjig, izpopolniti, posebno z modernimi, mladinskimi in gospodarskimi knjigami. Ako bo mogoče, ustanovi odbor knjižnice tudi v sosednjih župnijah.

(Od Sv. Trojice v Slovenskih gorah.) Za župane so bili izvoljeni v Seneški Bračič, v Spodnjem Porčiču Fekonja in v Vrjanah Pihlar. Vsi trije so odločni pristavi SKS. — Ze zadnjič smo omenili, da ima trojiška posejilnica po zaslugi svojega načelnika, trgovca Ferdinanda Goloba, 200.000 K založenih v vojnem posojilu. Razen tega ima pri zvezi v Gradcu 400.000 K. ki jih ji zveza noče izplačati drugače kakor v slabi avstrijski valuti. Kaj to pomeni, je pač vsakomur znano. Med rezervni zaklad more pristojevati posejilnica le neko staro hišo, za katero bi dobila v najboljšem primeru kakih 80.000 K. Več kot dve leti je imel odbor čis, da bi zašel z urejevanjem zaveženega gospodarstva, toda kaj vse to načelnika bri-

ga. Ljudstvo naj plača, on si bo že pomagal; ker kaj pomeni pri njem nekaj tisočakov. Vkljub temu ostane gospodar Ferdinand nekdanji gospodar Slovenskih gor.

(Iz Prekmurja.) Čudni časi so se pričeli pri nas. Agrarna reforma se ne premakne nikamor, ker so pri njej samo gospodje, ki znajo kupice praznit, dosti govoriti in malo delati. Za tukajšnje ljudstvo se sploh nihče ne meni. Kmetijski strokovnjaki niso učitelji naroda. Pravimo jim »pošarbane vrane«, ki nekaj kriče, ne da bi same vedele kaj. Pač imamo tudi dobre kmetijske strokovnjake, ki jih ljubimo in spoštujemo ker se zavedajo, da so kmetijski sinovi, in ker ljubijo kmetijski narod. Toda ti odhajajo od nas, novi pa so vedno slabši in slabši. Zato prosimo agrarno ravnateljstvo v Ljubljani, da nam ne pošlje več takih »vran«, ki so samo na kvar ljudstvu. Riba pri glavi smrdi in agrarna reforma se ne gane nikamor, ker so tisti, ki naj bi jo izvedli, slabi. Mi Prekmurci verujemo le dejanjem, ne pa slabim besedam. Zato napravite red! V boj za staro pravdo! — Prekmurški kmetovalec

Politične vesti.

(Ustavotvorna skupščina.) Delo v skupščini se pridno nadaljuje. Sprejeta sta že 4. in 5. del ustave. Nade opozicionalcev, da se razbije sedanja večina, so se torej izjalovile in ministrski stolček za drja. Koroška še ni v delu.

(Klerikalni govorniki v skupščini.) Poleg resnih govorov se čujejo v zbornici tudi govori »za kratek čas«. To se zgodi vselej, kadar poženejo klerikalci svoje paradne kmete na govorniško tribunjo. Tako sta pretečeni teden skrbela za zabavo klerikalna govornika Kranje in Nemanič. Z napetostjo pričakuje vsa Jugoslavija govor atka Stanovnika, ki mu ga že piše njegov fantek. Zabavni listi v Beogradu izdajo tedaj posebne številke.

(Dr. Korošec za razgrajče.) Ker se klerikalni poslanec Barič kljub ponovnim opominom drja. Ribarja ni hotel vesti tako, kakor se to spodobi za narodnega poslancu, ga je predsednik skupščine z ozirom na njen tozadevni sklep izključil za tri seje iz zbornice. Dr. Korošec je zaradi tega molodaval pri predsedniku skupščine, da bi odpustil Bariču kazen. Pa ni dosegel drugega kakor — dolg nos. Da bi mu cvateli!

(Spor z mohamedanci je poravnal.) Radikalec dr. Srskič, ki je ostro napadel mohamedance, ki so zaradi tega izstopili iz vlade, je bil iz radikalnega kluba izključen, na kar sta oba mohamedanska ministra preklicala svojo demisijo. Mohamedanci so s tem zopet v vladi.

(Trgovinska pogajanja z Italijo.) Italijani hočejo, da velja trgovinska pogodba štiri leta s šestmesečno odpovedjo, dočim hočemo mi le enoletno pogodbo s trimesečno odpovedjo. Dalje obstoje spori zaradi ribolova ter mest Zadra in Reke. Obmejni promet pa se vsrvo aprovizacije dovajuje v obsegu 10 km. Enako bo dovoljena obmejnemu prebivalstvu uporaba planin tudi preko državne meje.

(Proračunske dvanajstine.) Ker še ni sklenjen novi proračun, je bil objavljen začasni zakon o proračunskih dvanajstinah za meseca junij in julij, in sicer v znesku 589.266.996 dinarjev in 532.733.708 kron. Davki se bodo torej še naprej pobirali po proračunu, ki ga je podpisal tudi dr. Korošec.

(Proračun vojnega ministrstva bo reduciran.) Ker hočemo imeti na znotraj in na zunan red, priznavamo vojaški upravni zelo radi to, kar mora imeti. Toda ker je treba tudi varčevati, zato je prav, če se proračun vojnega ministrstva podvrže reviziji.

(Revizija rapalske pogodbe.) Italijani hočejo doseči revizijo rapalske pogodbe. Pravijo, da Zader in Reka ne moreta živeti, ako ostane vse tako, kakor je bilo določeno v Rapallu. To smo mi že davno dejali in italijansko priznanje prihaja zato malo pozno. Ampak, da bi mi sedaj žrtvovali še nov kraj in dali še nove gospodarske koncesije za to, ker so ga italijanski deložniki polomili, je vendar preunemo. Odločno zahtevamo, da naša vlada v tem oziru ne popusti.

(Resen apel.) Italijanska nesramnost je tako velika samo zaradi protidržavnega delovanja raznih malenkostnih separatistov, ki ne vidijo čez ljubljanski grad ali pa čez Markov stolp v Zagrebu. Zato pravimo resno vsem, ki ljubijo svoj rod, naj v teh težkih časih pozive državno misel, ker samo tako bomo v stanu premagati laško kovarstvo.

(Kot kompromisni predlog glede uprave luke Baroša) navajajo Italijani to-le mnenje grafa Sforze: Luka naj preide za 99 let (to se pravi za vedno, op. uređ.) pod upravo koporzarja, ki naj sestoji iz dveh Italijanov, dveh Rencanov in dveh Jugoslovanov. Ta kon-

zorcij naj upravlja tuda Železnice, ki vozijo iz Reke na Postojno. Dobra je ta, če bi ne bil Baroš naš. Zato gre Italijanom samo en glas: Roke proč od Baroša!

(Kakor nesramna je laška zahteva, tako je tudi razumljiva.) V bližnjih dneh bo padla odločitev glede Koroške in sodiločevali bodo Italijani. Zato pa si mislijo: Mi damo Jugoslaviji Koroško toda ona nam mora za to dati Baroš. Naši separatisti pa vsega tega ne vidijo in očita jo kar naprej Beogradu, kako »prodaja« našo zemljo. Gorje, če bi oni odločevali!

(V Italiji stavka državno uradništvo.) Prej delavci, sedaj uradniki! Radovedni smo le, kdaj se bo italijansko ljudstvo naveličalo teh razmer.

(Fašisti se udeležijo otvoritve italijanskega parlamenta.) ki jo izvrši kralj prestolnim govorom. To je dokaz, da so fašisti opustili republikanske nazore in se opet udeležili v monarhizmu.

(Glasovanje na Štajerskem) za priključitev k Nemčiji se ima izvršiti dne 3. julija. Tako je sklenil štajerski deželni zbor. Proti temu sklepu pa je nastopila poleg Dunajčanov in Korošcov tudi Nemčija, ki svari Štajerce pred glasovanjem. Vse sedaj napeto pričakuje, kako se bodo štajerci odločili, kajti če izvedejo plebiscit za Nemčijo, bo Koroška za Avstrijo izgubljena.

(Rudarska stavka v Avstriji končana.) Delavci so prejeli znatne poviške plače, dunajski tiskarji pa nova naročila glede tiskanja avstrijskih bankovcev. (Korčiček mora v Španijo.) Poslaniki zaveznikov so zahtevali od švicarske vlade, da prepove bivšemu cesarju Karlu bivanje v Švici. Ker ga razen Španije ne mara nobena druga država, mora Karel potemtakem tja.

(Take Jonescu) rumunski zunanji minister, je prispel v Beograd, da sklepe obrambno zvezo z našo državo.

(Nemčija bo sprejeta v zvezo narodov.) Tako je bilo sklenjeno na seji generalnega sveta zveze narodov.

(V Gorenji Šleziji) še vedno ni miru. V mestu Bitomi je došlo do spopadov med prebivalstvom in med francoskimi četami. Pri tem je bilo 13 meščanov ubitih, 16 pa ranjenih.

(Morlec Talat-paše oproščen.) V Berlinu se je vršila pretečeni teden razprava proti morlec Talat-paše, bivšega turškega velikega vezirja. Obtoženec, Armenec Salomon Erdizjan, je izjavil, da je hotel z umorom Talat-paše maščevati grozno pokolje Armencev, ki so jih izvrševali Turki sistematično. Njegovega brata so Turki ubili, sestre posilili in posledel mu je mati očitala ravodušnost, če ne maščuje Armencev. Nemške priče so dalje ugotovile, da so Turki poklali več kot polovico vsega armenskega naroda. Spritčo takih grozovitosti, ki jih je v znatni meri povzročil Talat-paša, pač ni čudno, če je sodišče morlica popolnoma oprostil. Oprostilna razsodba pomeni največjo obtožbo nele turške, ampak tudi nemške vlade, ki je podpirala turško vlado.

(V Vladivostoku in Nikojsku Usurij-skem) so ruski kontraboljševiki s pomočjo Japoncev razrušili tamošnjo boljševiško vlado.

„Ekonom.“

V 8. številki »Kmetijskega lista« z dne 24. februarja t. l. smo objavili, da se delniška družba »Ekonom« preosnuje. Ustanovi se namreč »Ekonom«, osrednja gospodarska zadruga, in sicer iz teh-le razlogov:

1) Delniška družba ima kapitalističen značaj. Če ima lastnega kapitala premalo, si mora pomagati z bančnimi izposojili. Ker je bilo pri delniški družbi »Ekonomu« premalo vplačanih delnic, zato družba ni mogla delati z lastnim kapitalom, vsled česar si je morala pomagati z bančnimi izposojili, ki pa so bila tako draga, da ji je bilo nemogoče vzdrževati konkurenco drugim kapitalističnim podjetjem.

2) Zadruga je popolno nasprotje delniške družbe. Ker je njen značaj socialen, zato podpira država zadržanštvo vsestransko. Zadruga plačujejo manj davkov, pri carini imajo večje olajšave, dobivajo državno podporo in tudi državna posojila po zelo nizki obrestni mci. Dalje je pri zadrugi dana možnost vsakomur, da pristopi z nizkim deležem in pride tako do ugodnosti, ki mu jih zadruga nudi. Delež so nizki in vsak zadržnik jamči z nekajkratnim zneskom deležev. Če ima zadruga premalo kapitala na vplačanih deležih, si lahko pomaga z jamstvom na ta način, da si najame na jamstvo zadržno posojilo, ki je za več kot polovico cenejše od bančnega izposojila.

Ako vpoštujemo te okoliščine, nam mora biti jasno, da je za kmetijske razmere edino umestna in uspešna samopomoč zadržnim podjetjem. Zaradi tega se preosnuje »Ekonom« v zadrugo. Delež pri zadrugi »Ekonomu« znaša 200 kron, pristopnina 10 kron; poleg

tega pa jamči vsak član še s trikratnim zneskom deleža, kar nikakor ni veliko, če pomislimo, da je danes 200 kron nekako toliko, kolikor je bilo pred vojno 15 K. Vendar pa je dana s tem jam-tvom možnost, da bo mogel «Ekonom» delati za lastnim kreditom, oziroma s cenimi zadružnimi izposojili.

Z ozirom na veliko važnost gospodarske samopomoči, ki edina nam nudi možnost, da se otresemo velekapitalističnega izkoriščanja, pozivljemo vse delničarje «Ekonom», naj pristopijo sedaj k zadrugi «Ekonomu». V to svrhu je treba podpisati samo pristopnico; za pristopnico pa se bodo porabile dosežane obresti delniče bo kaj ostalo, pa se bo vpisalo na račun prihodnjih obresti, ker se bodo deleži tudi obrestovali. Pristopnice smo poslali vsem našim okrajnim organizacijam, pri katerih jih lahko vsakdo popiše, pa naj je bil delničar «Ekonom» ali ne.

Kdor želi pristopiti, pa ne dobi pristopnice, da bi jo podpisal, naj se obrne na spodnji naslov, da se mu pošlje pristopnica, in, če ni delničar, tudi polnočnica za vplačilo deleža in pristopnine.

«Ekonom»,
osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, r. z. z. o. z.
(Sodna ulica št. 3.)

Vinski sejem v Ljubljani.

Povodom trgovsko-obrtniškega velesejma, ki bo od dne 13. do dne 24. avgusta t. l. v Ljubljani, namerava mariborski vinarski in sadjarski odsek «Kmetijske družbe za Slovenijo» prirediti za svoje področje (Slovensko Stajersko) veliki vinski sejem v zvezi z vinsko razstavo. V to svrhu se je sestavil iz odbornikov in drugih odličnih članov odseka širši pripraviljalni odbor, ki je v svoji seji z dne 28. maja t. l. določil glede udeležitve na vinskem sejmu, oziroma vinski razstavi, te-le smernice:

1.) Propagirati je nemudoma med producenti in drugimi interesi po vinskih okoliših soudeležbo na velesejmu.

2.) Zaradi enotnosti postopanja prevzame to prireditel vinarški in sadjarski odsek v svoje roke.

3.) Pripusti se k velesejmu pod okriljem odseka vinske producente, zadruga in trgovce iz Slovenije, vendar mora vsako razstavljeno blago priti na sejem pod izvirnim imenom.

4.) Na sejem se dostavi vino lahko v sodčkih in steklenicah, na vzorčni prostor pa samo v steklenicah; z novim vinom se zato lahko po potrebi sproti polnijo v steklenice.

5.) Sejma se udeležijo lahko interesi, ki imajo vino na prodaj, in taki, ki ga nameravajo razstaviti samo za reklamo. Vendar se ne prepusti na sejem manjše količine kakor 50 sedemdesetstinskih steklenic, oziroma 50 litrov v sodčkih, od vsake vrste vina.

6.) Za vinske okoliše, ki tvorijo skupino ali se družijo v skupen prometni center, se sestavi po ena komisija za preizkušnjo in odpremo vina v Ljubljano, in sicer:

a) Za mariborski in pohorski vinarski okoliš (izvemši okraj Konjice) ter gorenje Slovenske gorice (vštevši šestšenarjski sodni okraj) tvori komisijo že obstoječi glavni pripraviljalni odbor za prireditel velesejma, kateremu načeljuje v. višji kletarski nadzornik Zabavnik v Mariboru, ki sprejema naznanila glede udeležitve in daje potrebna pojasnila. — Sprejemni prostor za vino: vinarska in sadjarska šola v Mariboru.

b) Za ormoško-ljutomerski in gornjeradganski vinarski okoliš. Naznanila glede udeležitve sprejema in daje potrebna pojasnila g. ravnatelj Znidarič, kmetijski nadzornik v Ljutomeru. — Sprejemni prostor: klet g. Frica Zemljiča v Ljutomeru.

c) Za savsko-sotelski in celjski vinarski okoliš, vštevši okraj Rogatec in Konjice. Naznanila glede udeležitve sprejema in daje potrebna pojasnila g. ravnatelj Bellé v St. Juriju ob južni železnici. — Sprejemni prostor: vinarska zadruga v Celju.

č) Za Haloze, ptujski vinarski okoliš in spodnje Slovenske gorice. Naznanila glede udeležitve sprejema in daje potrebna pojasnila vinarski inštruktor g. Josip Zupan v Ptuju. — Sprejemni prostor se določa naknadno.

7.) Označene komisije pošljejo v Maribor po potrebi enega člana k sejam glavnega pripraviljalnega odbora, ki ima skrbeti za enotnost prireditve. Prav tako odposilja glavni pripraviljalni odbor radi preizkušnje vin in enotnega postopanja po potrebi svojega zastopnika k posameznim komisijam.

8.) Komisijam se naroča, naj skrbijo, da se za sejem namenjena tipična vina izročijo v svrhu analize kmetijsko-kemijskemu preizkuševališču v Mariboru ali v Ljubljani, ker so te analize važne za boljše spoznavanje naših vin kakor tudi za vinarstvo vobče.

9.) Na velesejsem se sprejmejo raz-en vna še sadjevec, šampanjce, brezalkoholne in razne žgane pijače ter sadni izdelki.

10.) Tekom 14 dni je javiti glavnemu pripraviljalnemu odboru število udeležnikov in množino za sejem namenjenega blaga.

11.) Za financiranje prireditve se sestavi konsorcij, ki preskrbi potrebna denarna sredstva in jih da odseku na razpolago. Do končnega obračuna so vsi dohodki iz prireditve last konsorcija; po pokritju izposojene vsote z obrestimi vred ostane eventualni prebitok odseku kot fond za prihodnje enake prireditve.

12.) Odsek skuša kriti svoje stroške deloma s prispevki, ki jih pričakuje od «Kmetijske družbe za Slovenijo», vlade in drugih korporacij ter s prodajo vina na ta način, da se udeležnikom izplača za vzorce, na sejem postavljen, le pol izkupička. Vendar se razstavilca opozarja, da bo ta polovični izkupiček pri prodaji v steklenicah znašal okoli 25 K za steklenico ali vsaj za en liter na sejem postavljenega vina.

13.) Zaradi boljšega gnotnega uspeha in da širše občinstvo pristna stajerska vina bolje spozna, si odsek lahko uradi tudi točilnice vina na vseličnem prostoru ter točenje vina v steklenicah v velesejski restavraciji.

14.) V velesejski komite se delegira enega zastopnika odseka iz Stajerske, in sicer g. Petovarja v Ivanj-covih.

Ker je prireditel zelo važna za spoznanje naših vin v tuzemstvu in inozemstvu ter za nadaljnji razvoj naše vinske trgovine, se vinogradniki in drugi interesenti s tem nujno vabilo, da se v čim večjem številu vele-sejsma s svojimi produkti udeležijo ter to takoj javijo pristojni komisiji.

Vinarski in sadjarski odsek
v Mariboru.

IV. ŠKARJA:

Draginja.

Delo.

Malokateri proizvod naravnih sil je kot prazvod sposoben za konsum, t. j. za čim, s katerim ustreže človeški potrebi. Potrebno je redno, da se s takim prazvodom združi delo, s čimer se dobi porabno obliko. Krompir, ki ga denes v usta, je moral poljedelec pridelati in pripeljati na kraj porabe in tu ga je bilo treba skuhati. Volno, ki zraste na ovci, mora ovčar postriči, osnažiti in pripeljati trgovcu, le-ta jo odda tovarnarju, ki jo da po svojih delavcih pripraviti in spresti. Nato se tke in eventualno prebarva sukno, ki se prepelje k trgovcu, od tega h krojaču; ta izdelava sam ali po pomočnikih obleko, katero potem nosijo in s tem posredno konsumirajo. Nebroj ljudi je delalo, preden je volna z ovčje kože prišla kot obleka na tvojo kožo. Vsi, ki so sodelovali na tem gospodarskem procesu, morajo od tega dela imeti dohodek, s katerim se preživijo, poplačujejo davke, zavarovalnine, obresti vloženega kapitala in si ustvarjajo prihranke. Dohodek tistih, ki so udeleženi na tem gospodarskem opravilu, mora preživljati tudi osebe, ki niso udeležene direktno na takem premikanju dober, kakor profesorje, odvetnike, zdravnike, uradnike, duhovnike, vojake, ki ustvarjajo in ohranjujejo pravno in etične dobrine, pred vsem torej pojote, da morejo prvi neovirano in nemoteno pridobivati, ter osebe, ki so niso ali pa niso več sposobne za pridobivanje, kakor otroke, bolnike, starce, telesno in duševne pohabljenice.

Kdor prizna pravkar navedene trditve, mora tudi priznati sklepe, ki izhajajo iz teh trditiv, in sicer:

1.) Čim več oseb sodeluje na gospodarskem premikanju določenega dobra, tem večja mora postati cena dobra; isto razmerje velja tudi glede množine (kvantitete) in kakovosti (kvalitete) uporabljenega dela in visokosti med delavcev;

2.) Čim višji in čim številnejši so davki in zavarovalnine ter čim večja obrestna mera in čim več prebivalstva pripada odstotno liberalnim poklicem, uradništvu in vojaštvu, sploš razredom, ki ne sodelujejo pri proizvajanju stvarnih dober, tem višje so cene proizvodov vobče in tem večja draginja se kaže v narodnem gospodarstvu kot celoti.

K točki 1.)

a) Če gre proizvod ali blago skozi več rok, se vsake nekaj prime; to spoznanje ravno navaja tiste, ki so praktično zanimajo za narodno gospodarstvo, da skušajo izločiti vse sodelavce na gospodarskem premikanju dober, ki se vrivajo med producenta in med konsumenta, pa niso potrebni za do-sego boljšega zadovoljanja potrebi konsumenta. Čim manj prekupcev je, po tem nižji ceni more dobiti blago konsu-

ment. Nevarnost zvišanja cen ali z drugimi besedami dragine pa predi nelo od števila prekupcev, temveč tudi od njih morale in njih denarne moči. Le prerado se pripeti, da taki ljudje ne vpoštevajo prav nič skupne blaginje, ampak se ženejo samo za svojim dobičkom, pokupijo razmeroma velik del blaga, zlasti takega, ki je potrebno za vsakdanje potrebe, kakor n. pr. živila, in ga zadržujejo, da dalj časa ne pride v promet; tako prevrnejo naravne razmerje med ponudbami in med popraševanjem, to se pravi začasno provzročijo umetno pomanjkanje blaga določne vrste in vsled tega zvišanje cen blagu. Take osebe z ozirom na motive svojega narodnogospodarsko škodljivega udejstvovanja ne zaslužijo nobenega priznanja. V zatiranju takih pojavov so nekatero države (n. pr. Nemčija, Češka) precej pred nami, zlasti kar se tiče strogosti in doslednosti; za tudi oskudovani in ogroženi konsument kažejo pri nas premalo razumevanja za to, da je njih sodelovanje z državno upravo neobhodno potrebno. Če hočejo, da bo državna akcija glede odprave tega zla imela uspeh.

Med tistimi, proti katerim se v javni divjajo pričebe, so v prvi vrsti banke, ki se pejšajo z blagovnimi kupčijami. Ker razpolagajo te banke z velikimi denarnimi sredstvi, zato utegne njih delovanje na tem polju res imeti znaten delež na draginji. Vodilno načelo takemu bančnemu poslovanju je zaslužek, interes konsumenta pri njih ne pride toliko v poštev. Konsumenta bi morala pred izkoriščanjem varovati državna uprava, kolikor se sam ne more braniti; državna uprava pa do danes še ni nepobitno dokazala sposobnosti za izpolnitev te naloge. Inicijativa silja na strani bank močnejša kakor pri državni upravi, ki bi pravzaprav morala imeti vjati v rokah. To razmerje je razumljivo, če se vpoštevava, da podžiga iniciativo bank pohlep po naglem in velikem zaslužku in da banke svoje vodilno osebe plačujejo sijajno, dočim nadzorujoča državna uprava ne more plačevati tako dobro svojega uradništva, kateremu je večjih vodnica manj impulzivna sila, namreč gola službena dolžnost, za izredno uspešno delo pa ne doseže primernega plačila. Posledica tega je, da v našem gospodarskem življenju dominirajo banke, katerih poslovanju državno nadzorstvo ni kos. Tudi začasno narodno predstavništvo, od katerega bi se bilo moglo pričakovati, da bo zastopalo narodove koristi in prvi vrsti tam, kjer je bila in je še danes največja potreba, to je na narodnogospodarskem polju, se ni moglo povzpeti do smotrenega, trajnega, uspešnega dela v tem oziru.

Verižniška sodišča, prepoved blagovnih kupčij bankam in podobna negativna sredstva bodo težko rodila zaželjeni uspeh. Potrebno bo tudi pozitivno protidelo, pri čemer naj se državna uprava opre neposredno na sodelovanje naroda in ga v ta namen gospodarsko organizira; pri tem pa bo brzokone tudi potrebno, da se ta organizacija ustvari kot zakonito obvezna, kajti razumevanje za problem ni tako splošno in globoko, da bi se mogla prostovoljna organizacija izvršiti tako hitro in tako splošno, kakor bi bilo želeli. Prav v zadnjem času je že čutili, rekel bi, nekako tipanje vlade in ljudskega zastopstva v tej smeri. Vlada, n. pr. ukazala, da se ustanove za njeno uradništvo in druge uslužbenca nabavne zadruga, katerim mora pripadati vsak njen nastavljenec. Zveza kmet-skih poslancev je sprejela po časnihkih vesteh tudi v svoj program prisilne zadruga. Morda nam ti narodnogospodarski pojavi, ki jih je rodila današnja potreba, kažejo pot k socializaciji, o kateri se v današnji dobi povsod razpravlja in ki jo glasom svojega tiska žele menda vse naše stranke. Ideja uvrstitve vsega prebivalstva v prisilne zadruga, konsumne in produktivne, bi končno tudi ne bila nova. Za nekatere poklicne in interesne skupine že itak eksistira prisilne zadruga (n. pr. za nekatere obrtne stroke in vodno staviteljstvo). Nekaj podobnega imamo v instituciji domovinstva; tudi tu ukazuje, država, in sicer splošno, da mora vsakdo pripadati eni izmed obem; ob-čine pa niso zgolj političnoupisne edinice, temveč so obenem gospodarske institucije.

b) Spredaj je bilo navedeno, da je cena proizvodu tem višja, čim več dela ali čim boljše delo je bilo za proizvod potrebno; razen dela je seveda visokost cene odvisna tudi od visokosti cene snovi, iz katere je proizvod. Cena izdelku, na katerem je n. pr. nekvalificiran delavec delal en dan, mora biti višja kakor cena izdelku, s katerim je imel isti, oziroma enak delavec samo eno uro dela; prav tako bo ob sicer enakih okoliščinah dražji proizvod, ki je bilo zanj treba pet delovnih ur kvalificiranega delavca, n. pr. zidarskega mojstra, kakor proizvod, ki ga je v istem času izdelal nekvalificiran delavec, n. pr. težak. Priprsta, doma na-

rejena obleka iz domačega platna je cenejša kakor v mestnem konfekcijskem salonu izdelana obleka iz angleškega sukna. Svojem namenu pa služi praprost izdelek včasih ravno tako dobro kakor luksuriozni proizvod. Ker izdajamo letno ogromne vsote za luksuzne predmete, ki nam jih dobavljajo inozemstvo, bi mogla, če se v sedanji težavni dobi odrečemo luksurioznim nabavam, posamezna gospodarstva prihraniti mnogo izdatkov, kar bi prišlo celotnemu narodnemu gospodarstvu v prid, in sicer tudi glede zmanjšanja draginje. Izdatke za luksus poskuša država preprečiti s carinskimi politikami, največ pa moreta v tem oziru doseči probujenost in zavednost državljanov samih; dober vzgled premožnejših slojev bi bil vzpodbuda drugim slojem za štedenje v tem oziru.

(Dalje prihodnjč.)

Premovanja konj na Gorenjskem.

Konjerejski odsek 1 «Kmetijske družbe za Slovenijo» v Ljubljani prireditel z ozirom na oddajo konj (kobila in žrebet) v planine premovanja na Gorenjskem že v prvi polovici meseca junija, in sicer dne 11. junija ob desetih v Bohinjski Bistrici, dne 12. junija ob devetih v Lescah in dne 13. junija ob devetih v Kranju.

Premovali se bodo kot običajno konji v naslednjih skupinah: 1.) žrebetne kobile, 2.) dvoletne in triletnete kobile, 3.) enoletne in dvoletne žrebce in 4.) enoletni in dvoletni žrebčki.

Premovali se bodo samo konji mrzlokrvne (noriške) pasme.

Kobile ter dvoletne žrebce in žrebce se naj prižene k premovanju brez izjeme na uzdah z žvalami, za enoletne žrebce zadostuje dober povodec.

Za vsakega konja, ki se prižene k premovanju, se mora prinesiti s seboj živinski potni list.

Dogovorno s konjerejskim odsekom 2 se bodo premovali brezpogojno samo konji, ki so last članov konjerejskega odseka, nečlani plačajo za prigon dvojno za leto 1922. določeno članarino, t. j. pet dinarjev.

Načelno se premujejo samo konji, za katere more lastnik s spuščajnimi listinami dokazati pokoljenje. Izjemoma se bodo pa premovale tudi plemenske kobile, ki so jih kupili lastniki od vojaških oblastev, toda le tedaj, če bo lastnik s potrdilom županstva ali uradnega zdravozdravnika dokazal, da se nahaja kobilica v njegovih lasti že najmanj dve leti.

Ostala premovanja se bodo vršila meseca julija t. l. Njih natančni sporod se bo objavil pravočasno v «Kmetovalcu» in v «Konjereju».

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Uvoz soli) v našo državo bo prepovedan, ker se je je nakupilo že za vse leto.

(Prepoved uvoza piva.) Naša država je prepovedala uvoz piva, da zaščiti tako domače pivovarne in vinoreje. Vest, da bo na to prepoved odgovorila češka vlada s prepovedjo uvoza našega vina v Češko-Slovaško, ni resnična. Uvoz našega vina na Češko je slejkoprej svoboden.

(Pametna naredba.) Češka vlada je izdala carinaricam naredbo, da se blago, ki ga vozijo s seboj potniki in ki očitno služijo le ujim samim in ni namenjeno prodaji, ne zacarinuju. Enaka odredba bi bila umestna tudi pri nas.

(Nova podjetja.) V Sarajevu se je osnovala delniška družba za trgovino z železom «Metallum» z osnovno glavnico dveh milijonov kron. — V Sloveniji ustanavlja domača družba tvornico za izdelovanje lesenih škatlic za mazila in za lekarniške izdelke. — V Osijeku zgradiča gg. Krotič in inž. Dubsky tvornico za ogledala in brusilno-stekla. — V Karlovcu, kjer se industrija sijajno razvija, obratuje danes že 33 industrijskih podjetij. — V Beogradu se ustanavlja «Prometna delniška družba», ki bo s pomočjo nemških in holandskih kapitalizov gradila moderna podjetja za izdelovanje in popravilo lokomotiv in vagonov ter preskrbovala material, splošno važen za železnice. Dasi mi tako tvornice potrebujemo, vendar so nam nepotrebni tuji kapitalisti.

(Znižanje delavskih plač.) Na Hrvatskem se znižajo plače rudarjem. Z delavci je dosežen že sporazum. Odslej bodo prejemali tako plačo, kakršna je bila v veljavi pred poviškom meseca oktobra lanskega leta.

(Prvo poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.) Zalec (Savinska dolina), koncem meseca maja leta 1921. Vobče se more stanje hmeljskih nasadov označiti kot prav dobro. Rastlina, ki je do-

spela do polovice, tuintam celo do dveh tretjin višine drogov, se razvija prav krepko, je zdrava in brez vsakega mrčesa. Vreme je razvoju rastline najugodnejše. S hmeljem zasajena ploskev se je nekoliko povečala. — Društvo ne v odstvo.

(Število naših bankovcev) se je od dne 8. do dne 15. maja zopet znižalo za 15.166.790 dinarjev, dočim se je istočasno kovinski zaklad povečal za 2.221.743 dinarjev.

(Trgovska obrtna kreditna zadruga v Celju) je imela v preteklem letu nad šest milijonov prometa. Rezervni zaklad zadruga znaša 32.924 kron, čisti dobiček pa 23.560 kron.

(Od Angležev ponujeno posojilo) je naša vlada vsled neugodnih pogojev odbila. Z dosti bolj ugodnim notranjim posojilom dobi država potrebni denar.

(Češkoslovaška ne uvažna našega tobaka.) Uvažna ga pač iz vseh delov sveta, samo iz naše države ne, čeprav imamo mi priznано zelo dober tobak. Temu je kriv na eni strani naš dragi tobak, v šo večji meri pa dejstvo da se izdelkom tobaka ne posveča tista pažnja kakor pred vojno.

(Število nemških bankovcev) se je zmanjšalo od dne 15. do dne 21. maja za 1 milijardo 107 milijonov.

(V nemških rudnikih) se zbog težavnega gospodarskega položaja ne uvede osemurni delovni čas. Tako razumejo nemški delavci svoje dolžnosti. Toda pri nas?

(Rusko gospodarstvo.) Kam so bili ševiki privedli Rusijo, kaže kričeče naslednje dejstvo: po naravi najizrodnejša dežela uvažna v največji meri žito. Res, daleč so privedli ubogo Rusijo!

(Ljubljanski trg.) Mesa je dovolj in se prodaja po starih cenah. Vročina vpliva na meso neugodno. Črešnjej na trgu dovolj in se prodajajo po 22 K kilogram. Zelenjava je v izobilju ter preostaja. Jajca se prodajajo po 1 K 80 vinarjev. Mleka je zadosti. Cvetlični trg je živahen.

(Osijek.) Dovozi pšenice so slabi. Tudi trgovina je neznanata, ker pričakuje vse padec cen. Sicer pa veljajo te-le cene: Pšenica 1000 do 1010, koruza 420 do 430, oves 425 do 430 kron.

Izvoz koruze v Švico je prenehal, ker je ameriška koruza cenejša. (Novi Sad.) Suho vreme in vročina ovirata setev v rasti.V severni Bački je vreme ugodnejše nego v južni. Dobra žetev se obeta v Srbiji, Madžarski in Rumuniji. Najbolj je škodovalo suho vreme bobu in fižolu. Cene žita so sledeče: Pšenica 980 do 1000, rž 800 do 820, ječmen 520 do 540, koruza 390 do 400 kron. Moka št. 0 stane kilogram K 14-80.

(V Zagrebu) velja kilogram: telatna 18 do 22, govadne 20 do 22, svinjine 32 do 40, sušenega svinjskega mesa 48 do 54, slanina 43, sušene slanine 50 do 56, masti 44 kron. Piščanci (par) so po 60 do 130, gos stane od 60 do 100, race (par) se dobe po 100 do 180, puran velja od 180 do 220 kron. — Jajca po 2 kroni, liter mleka velja 6 kron, novi krompir se prodaja kilogram po 14 do 16, čebula kilogram 16, salata (glava) stane od 1 do 3, špinača pa kilogram 5 kron.

Književnost.

(A. Melik, Jugoslavija, Zemljepisni pregled, I. del.) Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena knjigi: mehko vezani na finem papirju 60 kron, broširani na slabšem papirju 42 kron. Knjižga prinaša natančen opis naše države v geološkem, goropisnem, hidrografskem, klimatičnem, narodnostnem in gospodarskem pogledu. S posebno vna-mo sta izdelani poglavji o prebivalstvu in o narodnem gospodarstvu, ki besta zanimali najširše sloje, zlasti trgovce in industrije, za katere je poznanje države največje važnosti. Učiteljem in dijakom pa je knjiga naravnost nena-domestijv pripomoček. Pripomniti je še, da obravnava pisatelj tudi jugoslo-vanske zemlje izven mej naše države. «Jugoslavija» dela čast marljivemu g. Meliku. Knjižga, ki jo toplo priporočamo, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Izjava.

Podpisani s tem izjavljam, da mi je banka «Beogradska zadruga» v Beogradu kulantno in popolnoma izplačala na 84.000 din. (336.000 kron) cenjeno škodo, provzročeno po požaru dne 1. maja 1921.

Priporočam to društvo vsakomu s pripombo, da se vsak zavaruje po današnji faktični vrednosti.

V Zemunu, dne 23. maja 1921.

Milivoje Mladjen s. r., knjigar in tiskarnar.

Vabilo na izredni občni zbor
Živinorejske zadruga za novo-
meško okolico v Kandiji,
r. z. z. o. z.,
ki bo v nedeljo dne 19. junija ob de-
setih dopoldne v prostorih kmetijske šole
na Grmus s dnevnim redom: Razdružitve
zadruga.

V Kandiji, dne 3. junija 1921.
Načelnništvo.

Ruska književnost.

Zahtevajte cenovnike ruskih original-
nih knjig od Češko-jugoslovenske knji-
žare J. Herejk v Zagrebu!

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatnino in srebrnino

kupite najceneje pri trvdki

Ivan Pakiž

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Vsakovrstne razglednice, umet-
niške, zgodovinske, lju-
bavne i. dr. ter **papir vsake vrste**
nudi po jako nizki ceni Češko-jugosla-
venska naklada J. Herejk v Zagrebu.

Književnost.

Za poletno sezono naročite takoj novo
nam došlo knjigo: Jirasek: „Filozo-
fika historija“, ki je izšla kot prva
hrvatska jubilejna izdaja! Po povzetju
30 K jo pošilja J. Herejk, središnjica
Češko-jugoslovenske knjižare, Zagreb,
Hatzova ulica 15.

Najboljši historični roman češkoslo-
vaškega naroda.

Primešaj krmi Mastin!

V mislu odloka deželne vlade za Kranjsko
v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.695,
ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski iz-
poročil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo
dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek
za prasice in za vsako živino, lekararji,
trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati.
Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen.
V Ljubljani, dne 8. avgusta 1900., mag. opr.
št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in
trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti.
6 zavojev Mastina stane 50 kron in se jih
pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči
pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bo-
lezni in izpuščaje; pri živini uniči garje.
Lonček tega mazila valja po pošti 15 kron.

Lekarnar Trnkoci
v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Kristalna soda.
Glanberjeva sol kalc. in krist.
Grenka sol, prosta.
Pralni prašek.
Natrijev in kalijev soliter.
Zelena in modra galica.
Superfosfat.
Kalijeva sol.
Prstene barve.
Antichlor.
Chromkali.
Zveplena kislina.
Solna kislina.
Solitrova kislina.
Tinte vseh vrst in barv.
Štampiljska barva brez olja.
Gummi arabicum.
„Neosan“, terpentinova kre-
ma za čevlje.
Vodnilna esenca.
Črpilo za usnje.

Izjava.

Podpisani preklicujem in obžalu-
jem vse žalitve, katere sem izrekel
dne 7. aprila t. l. v Brigeljnovi
gostilni v Jastrobjuh zoper g. V.
Engelmana v Šmartnu v Tuhinju.
V Špitalcu, dne 2. junija 1921.

Anton Mezeg s. r.

Prodajam

še skoro nerabljen

električni motor

(4 HP., vrtilni tok 220 volt). Martin
Šorn, posestnik v Grajski vasi, pošta
Gomilsko pri Celju.

Mlinarji! Ali že veste, da
dobite najboljša

mlinska sita

vseh vrst in števil kakor tudi

mlinske kamene

najceneje pri J. DOLINARJU na Svetju
pri Medvodah?

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7

nasproti križanske cerkve (prej Ham-
schmidt-Mühlisen).

Zaloga cementa in karbida.

Ženitna ponudba.

Mladenič, ekonom, z lepim nad milijon
kron vrednim posestvom želi v svrhu po-
znejše ženitve znanja s pošteno, zdravo
in v gospodinjstvu izurjeno mladenko.
Ponudbe, če le mogoče s silko, naj se
pošiljajo pod šifro „Dravska dolina“
na upravnštvo tega lista.

Kupujemo suhe gobe

ter priporočamo vsakovrstna
semena za poletje in jesen

Sever & Komp.

v Ljubljani, Wofova ulica št. 12.

Prvovrstna Es-ka kolesa

Najfinjšo predvojno blago.
kvalitetno

J. GOREC LJUBLJANA

Gospodsvetska cesta 14.

Suchý & Gabrovšek

Tehnično-elektroinstalacijsko podjetje

inštalacija kompletnih električnih central, mehanična
delavnica in prodaja vsega električnega materiala

KRANJ

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih
pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

ZEILINGERJEVE KOSE

(petnajstence)

v kranjskih, kočevskih in hrvaških oblikah ter druga vsako-
vrstna železnina. Trgovcem se dovoljuje poseben popust.
Za cenjena naročila se priporoča trvdka

Zalta & Zilič,

trgovina železnine v LJUBLJANI, Gospodsvetska cesta št. 10.

Dospela so staroznane, naravnosive **Kmetovalci,**
pozor!

Zdravilna zelišča, lubje, korenine,

kakor lipovo cvetje, bezgovo cvetje, trljikovo lubje, borovnice itd. kupujemo
po najvišjih dnevnih cenah. Natančna navodila o ravnanju z zdravilnimi ze-
lišči brezplačno na razpolago. Iščemo agline zastopnike za vsak večji kraj
Slovenije. — Ponudbe na: „Herba“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih zelišč
z o. z. v Zagrebu, Palmotičeva ulica št. 10.

Za pomlad in poletje

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in
češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke,
različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiska-
nino v najnovjših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne
volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in
bombažaste rute za na glavo itd. Opozarjamo tudi na
- - - raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. - - -

A. & E. Skabernè

voletrgovina z manufakturnim blagom

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih
gumbov za sukne, igel, modnega
blaga, finih žlic, toaletnih in čevljarskih potrebščin in orodja.

Na debelo in na drobno.

Za obilen obisk se priporoča trvdka

Josip Petelinc

tovarniška zaloga šivalnih strojev v LJUBLJANI, Sv. Petra nasip št. 7.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. Vozne listke za
vse linije, vozne listke za spalne vozove
Simplon-Orient-Express in vsa tozaderna
pojasnila daje

edino koncesijon. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 41.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon int. št. 3 **Ljubljana** Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po naj-
ugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge
na hranilne knjižice in na tekoči račun ter
jih obrestuje po najugodnejših pogojih;
ima poseben borzni oddelek.

Družba „IMPEX“

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

kupuje vsakovrstno klav-
no živino in prasice po
najvišji ceni.

Trgovina in zaloga:

Aleksandrova cesta št. 13.

Ivan Kravos MARIBOR

Sedlarska delavnica:

Koroška cesta št. 17.

Zaloga konjskih oprem za lahke in težke vožnje kakor tudi razne potrebščine za konje, navadni beli ter najfinjši
bičevniki za kočije. Obnošene opreme in sedla na izbero. Kovčegi in torbice za potovanje. Vrvarsko blago. Genitalni
jermeni v vsaki širini za mlino, žage itd. Postrežba točna in solidna.

Velika zaloga gumijevih trakov za cepljenje trt.

Po najnižjih dnevnih cenah jih nudi na drobno in na debelo

M. Kuštrin v Ljubljani, Dunajska cesta
št. 20, telefon št. 470.

Podružnica v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 9.

Za trgovce poseben popust.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPT-
NO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1 IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE
DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA
NAJKULANTNEJE